

Natuur.blad

België-Belgique

P.B - Antwerpen X

3/1485

Afgiftekantoor
Antwerpen X
P106230

Driemaandelijks verenigingsblad van Natuurpunt – juni - juli - augustus 2011 – jaargang 10 – nummer 2
verschijnt in maart, juni, september en december

Toelating – gesloten verpakking
Retouradres: Natuurpunt,
Coxiestraat 11,
2800 Mechelen

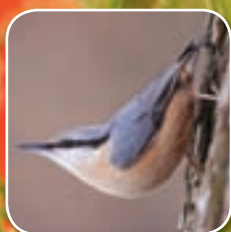
10 jaar Natuurpunt een terugblik

Grenzeloos

De Argonne,
waar Vlamingen thuis zijn

Close up

Een stekelige kwestie

natuurpunt
10 jaar natuur voor iedereen

Inhoud

juni - juli - augustus 2011 – jaargang 10 – nummer 2

10 jaar Natuurpunt, een terugblik

10 jaar geleden, in december 2001, werd Natuurpunt boven het doopvont gehouden. In het bijzijn van toenmalig Vlaams Minister van Landbouw en Leefmilieu Vera Dua, onze vrijwilligers, leden en sympathisanten beloofden Natuurreservaten en De Wielewaal elkaar plechtig om samen te werken aan Natuur voor Iedereen in Vlaanderen.

Investeren in de uitbouw van de Vlaamse natuurgebieden blijft een must

Uit een overheidsenquête in het kader van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen blijkt dat heel wat Vlamingen dromen van veel groen in de stad en een buitengebied met mooie landschappen en natuurgebieden gerealiseerd willen zien.

Een stekelige kwestie

Wie distel zegt, zegt "bestrijden". Die associatie gaat zeer ver terug, wellicht tot het ontstaan van de landbouw in de Vruchtbare Sikkil, zoals we dat leerden op school.

6 Meer ruimte voor natuur: veel woorden, weinig daden

Heeft de open ruimte nog toekomst in een groen stedengewest?

Met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (1997) plant de Vlaamse overheid al vele jaren meer ruimte voor natuur en bos.

8 Wilde orchideeën

Hoewel de wilde orchideeën in Vlaanderen niet zo opvallend zijn als hun tropische tegenhangers of de soorten die je in de bloemenwinkel vaak aantreft, behoren ze wel tot de meest mystieke, aantrekkelijke en helaas ook zeldzame soorten van onze flora.

Natuur vroeger & nu

Stadswallen van Damme

In 2007 restaureerde Natuurpunt, met de steun van Europa, de Provincie West-Vlaanderen en de Stad Damme, een gedeelte van de historische omwalling in Damme.

14

Foto: An De Wilde

23

Foto: Wim Claes

6

Foto: Wim Dircx

14

Foto: Vilda/Jeroen Mentens

50

Foto: Ingrid Piryns

Willekensberg – Lummens Broek

In Lummen vind je veel groen en natuur. Wist je dat je net buiten het centrum ook al in een natuurgebied staat?

De bosbouwweek: een klassieker in de steinerpedagogie

In het derde jaar van de middelbare school staat in het steineronderwijs sinds enkele jaren een week bosbouw op het programma.

Een bos vol vlinders

Bossen zijn stabiele ecosystemen met een heel eigen microklimaat. De soorten die er voorkomen zijn hier vaak goed aan aangepast. Ook bij vlinders is dat zo.

27 SolarCooker, een oven met een verhaal

De oorzaken van massale ontbossing zijn bekend en de lijst is lang. Eén oorzaak wordt vaak miskend: houtkap voor koken.

34 Bos voor Iedereen

De campagne "Bos voor Iedereen" loopt als een trein.

Mensen gevoelig maken voor natuur

Kan jij verder springen dan een kikker?

36 De Argonne, waar Vlamingen thuis zijn

Legio zijn de Vlaamse familienamen die je in de Argonne tegenkomt, nazaten van boeren die na WOI naar de leeggelopen akkers trokken om het dichtbevolkte Vlaanderen te ontvluchten.

38

40

42

50

Op het ogenblik dat ik dit editoriaal schrijf, is de rampzalige brand op de Kalmthoutse Heide pas achter de rug. Andermaal konden we zien hoe weinig tijd het kost om jaren zorg voor een prachtig natuurgebied te vernietigen. Maar mits wat hulp, waarvoor we op een krachtig signaal van de verantwoordelijke minister rekenen, is herstel ook hier mogelijk. Hoe troosteloos het gebied er nu ook uitziet, heidebranden hebben ook in het verleden lelijk huis gehouden en de natuur rekent niet met maanden of jaren, maar wel met decennia om te herstellen wat verloren ging. Maar met wat hulp kan het sneller en de velen onder u die de heide een warm hart toedragen, zullen we ook nu niet teleurstellen.

Ook van het natuurbeleid in Vlaanderen mogen we verwachten dat er een visie achter zit die enkele decennia verder reikt dan de volgende verkiezingen. Daarom betreuen we het des te meer dat het voorbije jaar 2010 een dieptepunt was inzake het verwerven van natuurgebieden. Zowel voor haar eigen aankopen als voor de onze, stelde de overheid een totaal onvoldoende bedrag ter beschikking om de voorziene 1000 ha van het regeerakkoord te kunnen veiligstellen. Normaal in een crisisperiode hoor ik sommigen als verklaring bedenken. In moeilijke jaren moeten er keuzes gemaakt worden en ook de biodiversiteit is in crisis! Natuur die nu verdwijnt bij gebrek aan middelen om ze te behouden, zal in de toekomst helemaal niet of slechts met inzet van veel meer middelen hersteld kunnen worden. En helaas verdwijnt natuur nog steeds, ook vandaag, en wordt de kwaliteit van het landschap overal in Vlaanderen aangetast. Een mooi (sic) voorbeeld zijn de poldergraslanden. Waardevolle poldergraslanden mogen niet gescheurd worden. Zolang er echter geen kaart gemaakt wordt waar die voor de polder (en de ganzen) zo waardevolle gebieden liggen, gaat men uiteraard rustig door met de vaak eeuwenoude vegetaties te vernietigen en ze onherroepelijk tot maïsakkers te degraderen. De kaart moest er al geruime tijd zijn, maar ik hoef er geen tekening bij te maken dat ik intussen al vingers tekort kom om alle verdragingsmanoeuvres te tellen die sommigen bedenken om tijd te winnen en zo rustig nog wat door te gaan met vernielende acties. Misschien liggen de polders wat te ver van Brussel, maar hier is nogmaals het bewijs geleverd dat het niet volstaat gelijk te hebben: je moet het ook krijgen!

Dit alles mag er u niet van weerhouden, beste lezer, om te genieten van een deugddoend verlof. Profiteer er van om onze natuurgebieden te verkennen en vooral: toon ze ook eens aan uw burens, vrienden en familieleden. Want elke Natuurpunter mag fier zijn op wat binnen de gebieden al werd bereikt inzake behoud en herstel van biodiversiteit en landschap. Stuk voor stuk zijn het bewijzen van wat dankzij uw steun mogelijk is. En waarom van de gelegenheid geen gebruik maken om eens een nieuw lid aan te brengen? Dat is pas toekomstvisie en het zal onze beleidsmakers aantonen dat meer en meer Vlamingen ervan overtuigd zijn dat onze Vlaamse welvaart niet kan gebouwd worden op een ecologisch kerkhof!

Walter Roggeman
Voorzitter Natuurpunt

Brand Kalmthoutse Heide en Stappersven

Op woensdagmiddag 25 mei, werd een brand ontdekt in de Kalmthoutse Heide ter hoogte van de Putse Moer. De brand ontwikkelde zich tot een rampzalige, felle heidebrand die ongeveer 600 ha natuurgebied in de as legde. Ook een deel van het Stappersven, recent aangekocht door Natuurpunt, ontsnapte niet aan de vlammen. Ongeveer 40 ha van de 362 ha beheerd door Natuurpunt is vernield! De droge en natte heide ten westen en noordwesten van het grote Stappersven zelf gingen in vlammen op. Daarbij werd het leefgebied van de gladde slang sterk aangetast. Bossen in het Stappersven werden echter gespaard door de vlammenzee. Een goede nazorg is noodzakelijk om de heide in al haar facetten te herstellen.

De gevolgen voor fauna en flora zijn niet te onderschatten. Foto: Kevin Lambeets

Sinds 8 juni is het Stappersven opnieuw toegankelijk voor het grote publiek. Sindsdien stelden Natuurpunt en de gemeente Kalmthout de bestaande openbare wegen, zijnde het Wortelpad en het pad van De Ster tot aan de Huyghbergsebaan, maar ook het Bosbespad terug open. Ook beide parkings langs de Verbindingsweg zijn bereikbaar. Verstoringsevoelige plekken zoals De Nol en Nolsse Duinen zijn niet toegankelijk.

We vragen bezoekers om waarnemingen in het Stappersven zo nauwkeurig mogelijk te noteren en door te geven via www.waarnemingen.be. Op die manier krijgen we snel een zicht op de gevolgen van de heidebrand voor fauna en flora.

Meer info en foto's op
www.natuurpunt.be/brandstappersven

40 hectare Stappersven verwoest. Steun het herstel!

Natuurpunt gaat plaggen en verbrande bomen verwijderen om zo snel mogelijk het leefgebied van de gladde slang en de boomleeuwerik te herstellen. In 2012 moet de heide het Stappersven opnieuw paars kleuren.

Je kan steunen met een gift op IBAN BE 56 2930 2120 7588 - BIC GEBA BE BB met vermelding van "project 7795 Stappersven". Vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest voor belastingvermindering.

Steunen kan ook via www.natuurpunt.be/steunstappersven

Foto: Igor Vandamme

10 jaar Natuurpunt

Een terugblik

10 jaar geleden, in december 2001, werd Natuurpunt boven het doopvont gehouden. In het bijzijn van toenmalig Vlaams Minister van Landbouw en Leefmilieu Vera Dua, onze vrijwilligers, leden en sympathisanten beloofden Natuurreservaten en De Wielewaal elkaar plechtig om samen te werken aan Natuur voor Iedereen in Vlaanderen. De nieuwe vereniging was een feit en stond voor grote uitdagingen. Nu we 10 jaar later even terugkijken, hebben we alle reden voor een feest. Natuurpunt staat er, sterker en groter dan ooit. Met mooie verwezenlijkingen op haar palmares en met een grote groep gezinnen aan haar zijde. Klaar voor nieuwe uitdagingen, met de wens om de natuur in Vlaanderen een mooie toekomst te geven.

Tekst: Sofie Versweyveld

Groei

Als we denken aan groei, spreken de cijfers boekdelen. Bij de fusie van Natuurreservaten en De Wielewaal telde de nieuwe vereniging 47.608 gezinnen, vandaag zijn er 88.000 gezinnen aangesloten bij Natuurpunt. 10 jaar geleden beschermden we 10.000 hectare natuur, nu 18.500 hectare. Vandaag mogen we met enige trots vertellen dat 3000 vrijwillige bestuurders zich inzetten voor de vereniging, maar dat is niet alles. Daarnaast vormen nog 1000den vrijwilligers de ruggengraat van Natuurpunt. Door het organiseren van activiteiten, beheren van natuur, gidsen, de monitoring van soorten en gebieden...

Natuurpunt Educatie werd in 2003 erkend als gespecialiseerde vormingsinstelling voor natuur, milieu en landschap, gesubsidieerd voor 3000 uren. Maar in de praktijk realiseren ze ondertussen meer dan 4500 uren, waarvan 2/3de georganiseerd door onze vrijwilligers.

Ook op het vlak van natuurstudie maakte Natuurpunt een belangrijke evolutie door. Natuurpunt Studie groeide van een kleine dienst uit tot een sterk team dat een grote bijdrage levert in het in kaart brengen van de biodiversiteit in Vlaanderen. Vooral de duizenden vrijwilligers dragen hier toe bij. De online toepassingen zoals waarnemingen.be vereenvoudigen het studiewerk en maken de communicatie naar een groot publiek gemakkelijker.

“Je kan als vereniging enkel groeien als je de steun hebt van een brede achterban”

Meer natuur brengt meer werk met zich mee. Niet alleen het onderhouden en omvormen van de natuurgebieden is arbeidsintensief, maar ook het aanleggen en onderhouden van de wandelpaden is zo’n grote klus dat het niet meer alleen door vrijwilligers kan worden gedragen. Daarom werd in 1999 de sociale werkplaats Natuur- & Landschapszorg opgericht ter ondersteuning. Ondertussen werken er 118 natuurarbeiders in het sociaal bedrijf.

De grootste aankoop de afgelopen jaren was zonder twijfel Averbode Bos & Heide. Met één handtekening werd Natuurpunt eigenaar van 530 ha natuur in één grote aaneengesloten blok. Een unieke kans voor mens en natuur.

Verbreiding

Je kan als vereniging enkel groeien als je de steun hebt van een brede achterban. Zo ontstonden doorheen de jaren verschillende publiekscampagnes rond biodiversiteit. Mooie voorbeelden hiervan zijn “Vogels Voeren & Beloeren”, “Vlinder Mee”, “Zwaluwen in Nesten”... Door een groot publiek te betrekken bij de natuur dicht bij huis, ontdekken mensen de waarde van natuur in hun eigen tuin en omgeving.

Het Buitengoor. Foto: Wim Dirckx

*Dankzij de juiste beheermaatregelen vind je in Limburg meer dan duizend roepende boomkikkermannetjes tegenover enkele tientallen 10 jaar geleden.
Foto: An De Wilde*

In 2005 werd Natuurpunt ook erkend als toeristische vereniging. We plaatsten intussen 1724 infoborden in de natuurgebieden en meer dan 50 vogelkijkhutten en -wanden, om zo bezoekers echt te laten genieten van de natuur. Samen met vele partners baten we 11 bezoekerscentra uit in heel Vlaanderen en loopt het project educatief natuurbeheer voor scholen al 10 jaar in Limburg en 15 jaar in Vlaams-Brabant.

Ook Natuur- & Landschapszorg is een mooi voorbeeld van verbreding. In onze kenniseconomie vallen veel mensen uit de boot, bijvoorbeeld omdat ze niet de juiste diploma's op zak hebben of omdat ze moeite hebben met het ritme dat de maatschappij hen oplegt. Bij Natuur- en Landschapszorg kunnen zij opnieuw de draad oppikken en werkervaring opdoen. Daardoor vormt het werk dat ze leveren voor veel natuurarbeiders een springplank naar een gewone job. De sociale economie is ondertussen ook uitgebreid met de Energiesnoeiers, waarmee Natuurpunt haar steentje bijdraagt tot een lagere CO₂-uitstoot. De energiesnoeiers hebben als doel het energieverbruik in Vlaanderen te verminderen door mensen thuis te helpen met energiebesparing.

Natuurpunt Educatie organiseerde tot 2005 vooral cursussen met een eerder natuurhistorische inslag. Nadien gingen ze op zoek naar doelgroepen buiten de natuurbehoudsbeweging. Er werden nieuwe

Feest mee!

Op 10 december viert Natuurpunt feest. En jij bent meer dan welkom om mee te feesten. Binnenkort vind je alle informatie op www.natuurpunt.be/feest

Win!

Het hele jaar delen we feestprijzen uit. Elke maand zetten we één van onze partners in de kijker, waarvan je 1 van de 10 superdeluxe cadeaupakketten kan winnen. Hou www.natuurpunt.be/win goed in de gaten!

cursussen uitgewerkt, nieuwe thema's aangeboord en nieuwe werkvormen uitgeprobeerd, zoals de tentoonstelling "De Wereld Vertelt" of de proef- en doeactiviteit "Zet je tanden in de natuur".

"We plaatsten intussen 1724 infoborden in de natuurgebieden"

Ook op het gebied van beleid wil Natuurpunt een voortrekkersrol spelen. Op het einde van de jaren '90 waren met het natuurdecreet, het mestdecreet en het ruimtelijk structuurplan belangrijke beleidsbeslissingen op het vlak van natuur genomen. Dat ging toen gepaard met veel maatschappelijk debat. Tijdens de afgelopen jaren heeft natuurpunt bewezen dat ze voor het behoud van natuur en landschap in Vlaanderen op een constructieve manier kan samenwerken met beleidverantwoordelijken én met andere maatschappelijke doelgroepen. Eén voorbeeld is de overeenkomst die Natuurpunt en Boerenbond afsloten over principiële kwesties en concrete dossiers zoals de aanpassing van de nultbemesting. Maar ook onze inzet in het Scheludedossier, met het geactualiseerde SIGMA-plan als gevolg, blijft niet ongemerkt. Of de samenwerking met het Antwerps Havenbedrijf rond NATURA 2000, een aanpak die op Europees vlak als baanbrekend geldt.

Feestjaar 2011

10 jaar Natuurpunt laten we niet ongemerkt voorbijgaan. En daarom zetten we al meteen een nieuwe mijlpaal neer, de start van het bossenfonds "Bos voor Iedereen". In het Internationaal Jaar van de Bossen zetten we in op bosuitbreiding. Want ook de toekomst brengt nog veel uitdagingen mee.

www.natuurpunt.be/bosvooriedereen

www.natuureducatie.be

www.natuurpunt.be/beleid

www.natuurpunt.be/beheer

www.natuurpunt.be/studie

natuurpunt
10 jaar natuur voor iedereen

Investeren in de uitbouw van de Vlaamse natuurgebieden blijft een must

Uit een overheidsenquête in het kader van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen blijkt dat heel wat Vlamingen dromen van veel groen in de stad en een buitengebied met mooie landschappen en natuurgebieden gerealiseerd willen zien, waarin ze naar hartenlust kunnen ontspannen. Gezien de Vlaamse ruimtelijke realiteit is het niet verwonderlijk dat die droom zo fel leeft in Vlaanderen. Maar zal die droom altijd een utopie blijven? Zeker niet, hij kan zelfs eenvoudig gerealiseerd worden door de natuur en de diensten die door natuurlijke systemen geleverd worden te integreren in een duurzaam economische model.

Tekst: Lieven De Schampelaere

De natuur is een industrie op zich

De economische waarde van de diensten die natuurlijke systemen leveren is gigantisch. Ze verschaffen bodems, helpen tegen erosie, beschermen kusten, bufferen water, regelen het klimaat, zuiveren lucht en water, bevruchten planten, bestrijden epidemieën, produceren voedsel, grondstoffen en geneesmiddelen en bieden mogelijkheden voor recreatie en spiritualiteit. Het goed functioneren van al die diensten is de basis voor onze hele economie. En omdat natuur een uitstekend kader is voor authentieke belevenissen, zijn natuur en landschap een belangrijk onderdeel van de economische infrastructuur van een regio.

Het werken aan een natuurlijker Vlaanderen is een zaak van iedereen en investeren in een netwerk van natuurgebieden blijft essentieel. Daarbij mag de rol van kleine lokale natuurgebieden niet onderschat worden. Juist daarom blijft Natuurpunt ook de kleine Vlaamse natuurgebieden met een grote vrijwillige inzet beheren, maar er zouden wel bijkomende klemtonen gelegd kunnen worden. Zoals bijvoorbeeld de realisatie van grotere en ruigere natuurgebieden

“Een natuurlijker Vlaanderen is economisch van belang”

waar de natuurlijke dynamiek nieuwe kansen krijgt. Naarmate natuurgebieden groter worden en meer soorten herbergen, kunnen ze immers meer bezoekers ontvangen en valt er ook veel meer te beleven. Zoals in het Duitse nationaal park Odervallei, dat in de schaduw van Berlijn ligt. Daar komen tot verbeelding sprekende soorten voor als zeearenden, kraanvogels en bevers. Zulke grote Europese natuur staat vandaag door de uitbouw van het Europese Natura 2000-netwerk als het ware aan de grenzen van Vlaanderen te wachten op kansen.

Natuur verzekert ons tegen water

Natuurgebieden spelen ook een belangrijke rol als verzekering tegen een veranderend klimaat. Klimaatmodellen voorspellen minder, maar hevigere neerslag in de zomer, met een risico op tekorten aan zoet water. Natuurgebieden kunnen ook ingezet worden als overstromingsgebied waar water wordt gebufferd en kan infiltreren in de bodem. Dat biedt

Het Torfbroek in Vlaams-Brabant. Foto: Wim Dirckx

De zeearend leeft in de schaduw van Berlijn. Foto: Wim Claes

bijkomende kansen voor natuurontwikkeling langs de kust en de rivieren. In de valleien van de Schelde, de Maas, de Dijle, de Grote Nete, de Leie en de Gete zijn vandaag al inrichtingsprojecten aan de gang. Mits het optillen van het ambitieniveau van die projecten, kunnen we ook in de Vlaamse riviervalleien robuuste assen van grote natuur realiseren met grote soorten en aantallen die het brede publiek sterk aanspreken.

Natuur voor iedereen

Natuur kan natuurlijk ook in de stad. Om onze steden aantrekkelijker te maken, hebben we ook gebruiksnatuur dichtbij de bewoners: veel openbaar groen in en rondom de stad, zoals stads(rand)bossen en opnieuw opgelegde waterlopen.

“Een verhoging van de Vlaamse aankoopbudgetten is vandaag noodzakelijk”

Op zich kunnen de nieuwe stads(rand)bossen in de toekomst heel wat recreatieve functies combineren, maar groen in de stad kan op zich ook spannender gerealiseerd worden dan in een strak park. Mooie voorbeelden zijn Singapore, waar een mangrovebos werd ingericht en ook een aantal delen van Central Park in New York ogen ruig.

Economische belangen

Een natuurlijker Vlaanderen is economisch van belang voor onze groene stadstaat in ontwikkeling. Natuurgebieden leveren dagelijks een grote publieke dienst waar vele mensen baat bij hebben, maar het onderhoud ervan is een kostelijke zaak. Daarom zullen we in de toekomst moeten durven bekijken hoe we die diensten kunnen laten meefinancieren door diegenen die er financiële voordelen uit halen. Horecazaken die in of rondom een natuurgebied

Natuur aankopen is niet het doel, maar een middel

Voor Natuurpunt is het aankopen van natuurgebieden geen doel op zich, maar wel een efficiënt middel om de natuur in Vlaanderen in stand te houden. Soms is het echter goedkoper om een huurovereenkomst van lange termijn af te sluiten of om een erfpachtovereenkomst te onderhandelen, wat dan ook gebeurt. Meestal voeren de plaatselijke afdelingen de onderhandelingsgesprekken, want zij kennen de lokale situatie, de gevoeligheden en de andere partijen als geen ander, én ze hebben zicht op de gangbare prijzen van de grond. Helaas is het aankopen van natuur een dure zaak. Ondanks de aankoopsubsidies die de vereniging ontvangt, moet Natuurpunt een deel van het aankoopbedrag uit eigen middelen inbrengen. Hiervoor kunnen we gelukkig beroep doen op de vele kleine en grote giften van onze leden en sympathisanten, via private schenkingen en legaten. Alle beetjes helpen! Wil je Natuurpunt steunen, vul dan vandaag nog een overschrijvingsformulier in. Om een specifiek project te helpen, vermeld je gewoon het projectnummer.

gelegen zijn, zouden kunnen bijdragen of we zouden producten kunnen ontwikkelen die het label van het natuurgebied dragen. Maar ook dan zullen publieke gelden nog steeds een belangrijke rol moeten blijven spelen.

Volgens het Vlaamse regeerakkoord moet er jaarlijks zo'n 3000 ha onder natuurbeheer worden gebracht. De laatste jaren werd die doelstelling niet gehaald, want door de economische crisis krompen de aankoopbudgetten aanzienlijk. Samen met de intussen gestegen grondprijzen leidde dat er toe dat in 2010 nog slechts 1460 ha werd verworven, waarvan 882 ha door het agentschap Natuur en Bos en 578 ha door de terreinbeherende verenigingen zoals Natuurpunt. Een verhoging van de Vlaamse aankoopbudgetten is vandaag noodzakelijk om de doelstellingen van de 125.000 ha natuur in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en onze Europese verplichtingen in het kader van het Natura 2000-netwerk na te komen.

In het Internationaal Jaar van de Bossen wil Natuurpunt in de vele geplande stads(rand)bossen een belangrijke rol spelen. Daarom zette Natuurpunt recent haar bossenfonds op en lanceerden we de campagne “Bos voor iedereen”. Om de gehoopte bossen te realiseren moeten de resterende hindernissen van de ruimtelijke ordening worden aangepakt. Een bijkomend probleem is dat de grondprijzen rond de steden hoger liggen dan in het buitengebied. De samenwerking met het OCMW Mechelen en de aanzet voor nieuwe stadsbossen in Ninove en Loppem zijn een mooi begin om de droom van een groener Vlaanderen in vervulling te laten gaan.

Een stekelige kwestie

Wie distel zegt, zegt “bestrijden”. Die associatie gaat zeer ver terug, wellicht tot het ontstaan van de landbouw in de Vruchtbare Sikkil, zoals we dat leerden op school. De verzuchtingen van die vroege landbouwers kwamen ook in de Bijbel terecht, die in dezelfde regio ontstond. En zo komt het dat de distel, waarschijnlijk de akkerdistel, zoveel vermeldingen krijgt. Allemaal negatief, helaas. Ons veldwetboek heeft kritiekloos die Bijbelcommentaren gevolgd. Dit is pure laster. En het verdwijnen van de akkerdistel zou een groot gat in onze natuur achterlaten.

Tekst: Peter De Ridder, foto: Vilda/Yves Adams

Toen de Bijbel werd gecompileerd, joegen wij hier in de bossen nog op everzwijnen. Uit het Midden-Oosten kwam de landbouw naar onze streken. We rooiden onze bossen, scheurden de grond en maakten er akkers van, allemaal voor graan. De akkerdistel kregen we er bij. Nu lijkt het veel logischer om plantensoorten te verbouwen die hun overlevingskwaliteiten al bewezen hebben. Maar neen, we kozen voor het graan, dat het niet redt zonder onze kunstmest, zaadselectie, herbiciden, pesticiden... Dat je distels zou eten, klinkt misschien vreemd maar ten slotte zijn artisjok en kardoen naast delicatessen ook gewoon distels, weliswaar met een dikke kop.

De wortels van de akkerdistel zijn eetbaar, voedzaam en smakelijk en een mogelijke voedselsoort voor de toekomst. Akkerdistels zijn bovendien gemaakt om op akkers te groeien. Je hoeft ze zelfs niet in te zaaien, ze komen binnengeparachuteerd eens de ploeg gepasseerd is. Als distels er willen groeien, moet het wel goeie grond zijn, zo redeneerde men vroeger. Ze verzinken hun wortels metersdiep in de bodem en binnen de kortste keren heb je een heel distelveld, ondergronds verbonden door kilometers wortel. Je kan je distels aanmoedigen door ze af en toe eens onder te ploegen: ze herrijzen als herboren tussen de verse kluiten. Je kan beginnen dromen van de oogst. Maar je moet wel bereid zijn om te delen. Een distelveld lokt heel wat liefhebbers. Bladluizen, snuit- en schildpadkevers, netwantsen, de rupsen van de prachtige distelvlinder en van meer dan 20 andere (kleinere) vlinders, mineervliegen, galmuggen, tripsjes, mijten... allemaal afhankelijk van de akkerdistel. Ieder heeft zijn eigen voorkeur:

de één tunnelt in de wortels, een ander veroorzaakt gallen in de stengels, larven vreten aan de bladeren, hollen de bloembodem uit of zuigen het sap uit de onrijpe zaden... Bovendien zijn de mooie, zachtroze bloemhoofdjes – eigenlijk korfjes vol buisvormige bloempjes – een overvloedige bron van nectar. Bijen, hommels, vlinders, zweefvliegen, kortom al wie een tong heeft die lang genoeg is, tankt hier brandstof. Wanneer de distelzaden rijp zijn, komen de vrolijk gekleurde putters ontbijten, lunchen en dineren; ze danken hun volksnaam – “distelvink” – zelfs aan het eten van distelzaden. De rest wordt door insecten verorberd voor ze uitgewaaid zijn, zo lekker zijn ze. Soms wordt tot 80% van de zaden opgegeten. Van de resterende 20% valt het merendeel dan nog op de rotsen (bron wederom de Bijbel). Een goede zaadverspreider kan je akkerdistel niet noemen. Intussen loopt hij elk jaar ondergronds wel zo’n 6 meter uit via de wortelstokken...

We hebben van Vlaanderen een akkerdistelparadijs gemaakt, de plant als het ware gesmeekt om bij ons te komen groeien. En net als die distels zich begonnen thuis te voelen, moesten ze weg. Wilden ze niet meer weg en krijgen we ze niet meer weg. En kan je hen dat kwalijk nemen? Resultaat van de bestrijding is wel dat de grote distelvelden tot het verleden behoren. Voor boer en tuinder is dat prima, voor onze inheemse insectenfauna is dat niet minder dan een ramp. Distelbestrijding is een regelrechte aanval op onze biodiversiteit. Het is hoog tijd voor een afgewogen en evenwichtig gedoogbeleid. Denk aan Nagoya en gun die akkerdistel een plekje onder de zon!

Vera Dua is actief als gemeenteraadslid in Gent. Van 1999 tot 2003 was ze Vlaams Minister van Leefmilieu en Landbouw.

Het is bijna 10 jaar geleden dat ik als toenmalig Vlaams Minister van Leefmilieu en Landbouw gevraagd werd om de "nieuwe" vereniging Natuurpunt mee boven de doopvont te houden. Voor velen was het toch even wenkbrauwn fronsen. Een fusie tussen Natuurreservaten en Wielewaal, gaat dat wel lukken? Twee verenigingen met elk een aparte geschiedenis en cultuur zomaar samensmelten? En gaat dat de slagkracht van de natuurbeweging niet verminderen? Maar binnen het nieuwe Natuurpunt bleek dat allemaal vrij vlot te lopen: de neuzen stonden in dezelfde richting en de blik was gericht op de toekomst. 10 jaar later kan men zonder enige aarzeling spreken van een supergeslaagde fusieoperatie. Ik zie drie elementen die ervoor gezorgd hebben dat Natuurpunt een succesverhaal is. Ten eerste, is er de kracht van de boodschap en het geloof in de opdracht. De kerntaak van de vereniging was en is nog steeds de strijd voor het behoud en het versterken van de natuur. Als mensen zich samen scharen achter een gezamenlijk ideaal geeft dit een oersterk fundament aan een vereniging. Ten tweede is er de enorme kracht van een goed uitgebouwd vrijwilligersnetwerk. In heel Vlaanderen zijn natuurpunters actief bezig met het beschermen van de biodiversiteit, met beheer, met educatie, met de lokale uitbouw van de organisatie. En tenslotte is er de kracht van een breed draagvlak in de samenleving. Mede dank zij de natuurbeweging willen veel mensen dat de natuur gekoesterd en beschermd wordt en voor hen is Natuurpunt de beste spreekbuis om dit te realiseren. En het is meer dan ooit nodig. Wereldwijd staat de biodiversiteit onder een immense druk en ook in Vlaanderen sneuvelt nog te veel groene ruimte voor steen en beton. Met 88.000 leden en 18.500 ha natuurgebied in beheer geeft Natuurpunt een krachtige stem aan wat ons allemaal zo nauw aan het hart ligt: de prachtige maar kwetsbare natuur! Nog veel succes, we verwachten nog veel van jullie in de komende decennia...

Natuur.oriolus

In de eerste natuur.oriolus van 2011 lees je over de mysterieuze nachtzwaluw en hoe een onderzoeksteam erin slaagt om in België gezenderde nachtzwaluwen, aan de hand van lukrake radiotracking, in Zuid-Spanje terug te vinden. Ook dit jaar worden de gemiddelde aankomstdata van trekvogels vergeleken met de fenologiedata van vorig jaar. Opmerkelijke waarnemingen stelen een belangrijk deel van de lezersaandacht met bijdragen over de gaaieninvasie in het najaar van 2010, de ondertussen wel erg bekende grote trap die de velden rond Denderbelle onveilig maakte, de spectaculaire ontdekking van een kleine regenwulp in ons natuurgebied Uitkerkse polder en de zwartkeellijster, die TV-ster werd door honderden vogelkijkers naar een Loppemse tuin te lokken. Achter het wereldnieuws van BirdLife International lees je op de laatste pagina's hoe je de nieuwste Swarovski EL 50 kijker kan winnen.

www.natuurpunt.be/oriolus

10de editie van de ARGUSfotowedstrijd

Op 19 september 2011 wordt de 10de editie van de ARGUSfotowedstrijd gelanceerd. Peter is opnieuw Dixie Dansercoer. Laat je deze lente en zomer tijdens het fotograferen alvast inspireren door de wedstrijdthema's rond natuur, milieu en duurzaamheid. Doe mee en maak kans op schitterende prijzen!

www.argusmilieu.be

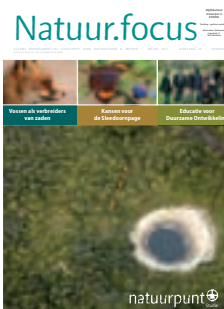

Natuur.focus

De verspreiding van zaden is een belangrijke schakel in het leven van planten. Zaden worden op vele manieren door het landschap verplaatst en niet zelden spelen dieren hierbij een centrale rol. Verrassend is dat de vos daar ook bij helpt, door zaden van bramen, meidoorn en berken te verspreiden.

De sleedoornpage is een dagsvlinder die vooral buiten natuurgebieden te vinden is. Intense zoekacties naar de eitjes tijdens de wintermaanden leverden heel wat informatie op over de verspreiding van de soort en de eisen die ze stelt aan haar habitat en het landschap er rond. De sleedoornpage kan zo model staan voor heel wat andere soorten die gebruik maken van kleine landschapselementen in landbouwgebieden.

www.natuurpunt.be/focus

En nu op zoek naar spinnen...!

Altijd al willen weten welke spinnen er in je tuin of huis rondlopen? Wil je zien welke spin er schuilt achter betoverende namen als sinaasapelspin, zwartrugrenspin of bosmierspringspin? Dan is de nieuwe website van Arabel (de Belgische Arachnologische Vereniging) zeker iets voor jou. Surf naar www.arabel.ugent.be, dan via het tabmenu onder "Fotogalerij" doorschuiven naar "Araneae" (spinnen) of "Opiliones" (hooiwagens). Een eerste selectie gebeurt via foto's van typische vertegenwoordigers van de verschillende Belgische spinnenfamilies. Daar vind je ook meer informatie over de familie in kwestie. Wanneer je dan de foto aanklikt waarvan je denkt dat jouw spin er het meest op lijkt, kom je op een pagina waar de thumbnails van de meest algemene of opvallendste soorten van die familie staan. Die kan je weer aanklikken om een vergrote versie van het beeld te krijgen en die vergrotingen kan je naast elkaar plaatsen voor een meer nauwkeurige vergelijking tussen soorten. Je waarneming kan je dan doorgeven via www.waarnemingen.be. De wereld van de spinnen kent geen geheimen meer.

www.arabel.ugent.be

Nieuwe wandelroutes in De Kevie in Tongeren

Natuurpunt pakt samen met Stad Tongeren de bewandelbaarheid van natuurgebied De Kevie aan. Vorig jaar werden al nieuwe routes uitgestippeld en bewegwijzerd, nu zijn ook de knuppelpaden aangelegd zodat je, zonder de natuur te verstoren, kan kennis maken met één van de mooiste plekjes in Haspengouw!

Meer info en een wandelplan op

www.natuurpunt.be/kevie

Foto: Jos Roeffaers

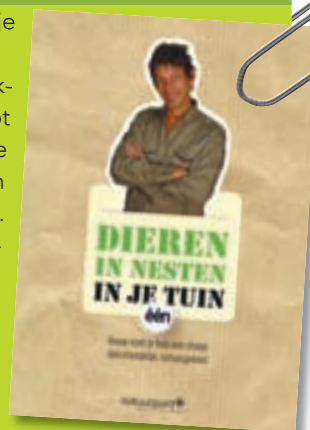
Boekentip: "Dieren in nesten in je tuin"

Bouw rond je huis een stukje diervriendelijk natuurgebied

Van mussen tot merels, van kikkers tot vlinders, van bijen tot egels: in dit boek leer je hoe je makkelijk inheemse dieren naar je tuin of terras kan lokken.

Door bepaalde struiken, bloemen, bomen te planten, door een vijvertje aan te leggen, door een bijenhuisje te plaatsen... Met heel eenvoudige acties en minimale middelen laat dit boek duidelijk zien wat

je kan doen om aan dit prachtige project mee te werken. Het boek kwam tot stand met de volle medewerking van Natuurpunt en is geïllustreerd met vele prachtige foto's waardoor je de dieren in je tuin ook gemakkelijk kan herkennen.

Natuurpunt en provincie Antwerpen creëren ruimte voor water en natuur

Onder het goedkeurende oog van de zachte lenteszon ondertekenden Willy Ibens, algemeen directeur van Natuurpunt en Rik Röttger, gedeputeerde voor Leefmilieu van de provincie Antwerpen op 16 maart twee samenwerkingsovereenkomsten voor het beheer van de overstromingsgebieden aan de Duwijkloop en de Lisperloop in Lier. Met die officiële actie bewijzen beide partijen nogmaals dat een samenwerking tussen een provinciale overheid en een vzw zowel water als natuur ten goede komen. De samenwerking tussen Natuurpunt en de provincie levert voor beide instanties voordelen op. De doelstelling van de twee organisaties is uiteindelijk dezelfde: kansen creëren voor nieuwe natuur met ruimte voor water of omgekeerd, want natuur- en waterbeheer gaan hand in hand. Opdat de overstromingsgebieden een aantrekkelijke plaats zouden blijven voor vogels, maar ook voor amfibieën en insecten, heeft de provincie met Natuurpunt een samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt voor het beheer van de retentiezones.

Foto: Wim Van den Bossche

Meer ruimte voor natuur: veel woorden, weinig daden

Heeft de open ruimte nog toekomst in een groen stedengewest?

Met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV, 1997) plant de overheid al vele jaren meer ruimte voor natuur en bos. Alle sectoren onderschrijven dit plan, maar in tegenstelling tot de doelstellingen voor wonen, industrie en landbouw, hinkt de realisatie ervan mijlenver achterop. Om de achterstand in te halen, blies de Vlaamse regering vorig jaar nieuw leven in de aanduiding van bijkomende natuur- en bosgebieden, maar ook dit initiatief kent een moeizame start. Verder gaf de overheid ook het startschot voor een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, dat de opvolger belooft te worden van het RSV. We belichten het cruciale belang van een duurzaam ruimtelijk beleid en werpen een tussentijdse blik op de feiten, de nieuwigheden en de toekomst.

Tekst: Frederik Mollen

Het gaat niet goed met onze ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening is het beleidsdomein bij uitstek dat onze omgeving en leefkwaliteit bepaalt. De overheid legt via ruimtelijk planning bestemmingen vast tot op perceelsniveau (wonen, industrie, landbouw, natuur, recreatie...) en bepaalt via een afgestemd vergunningenbeleid welke bouwwerken en handelingen ergens thuishoren of net niet. Vaak dienen die bestemmingen ook als basis voor andere sectorwetgeving. Zo

is de bestemming van gronden bijvoorbeeld bepalend voor het toegelaten mestregime, het al dan niet verkrijgen van een toelating om te mogen ontbossen,

“Beleidsmakers vonden ruimtelijke ordening nooit echt hip”

de bodemsaneringsnormen, enzovoort. In tegenstelling tot de impact van het ruimtelijk orderingsbeleid op ons dagelijkse leven, vonden

actie@reactie

EU biodiversiteitsstrategie staat of valt met duurzaam landbouw- en visserijbeleid

In de nasleep van de biodiversiteitstop in Nagoya, lanceerde de Europese Commissie haar biodiversiteitsstrategie 2020. Een belangrijke stap vooruit, maar toch. De doelen en maatregelen die de Commissie voorstelt zijn het strikte minimum om grootschalige ecologische en economische kosten te vermijden. Europa en de lidstaten zullen de nodige budgetten moeten vrijmaken. De strategie heeft enkel kans van slagen mits een verregaande vergroening van het landbouw- en visserijbeleid.

Een strategie hebben is dus een goede start, maar wat er

echt toe doet is het nemen van concrete maatregelen. www.natuurpunt.be/biodiversiteitsstrategie

Neem actie voor een groen Landbouwbeleid !

De Europese Commissie herwerkt op dit moment het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB). Het is zeer belangrijk dat het GLB duurzamer en natuurvriendelijker wordt. Natuurpunt wil een beleid dat landbouwers betaalt voor de milieudiensten die ze leveren. Zo zal het landbouwbeleid helpen om de biodiversiteitsdoelstelling waar te maken.

Het zal ook bijdragen tot de economische levensvatbaarheid van de plattelandseconomie. Natuurpunt roept haar

Vlaamse lintbebouwing. Foto: Vilda/Jeroen Mentens

beleidsmakers het thema nooit echt 'hip'. Buiten het aanvragen van een bouwvergunning, bleef het onderwerp ook bij de doorsnee Vlaming eerder onbekend. Zo kreeg het thema nooit de aandacht die het echt verdiende. Tot aan de stedenbouwwet van 1962 werd amper een ruimtelijk beleid gevoerd en zelfs daarna kan, in tegenstelling tot onze buurlanden, nauwelijks gesproken worden van een daadkrachtig of duurzaam beleid. Zo boerde onze ruimtelijke ordening verder achteruit, wat leidde tot tal van problemen waarvan de versnippering van de open ruimte, de wijdverspreide lintbebouwing en de nijpende verkeersproblemen het best gekend zijn.

Veel woorden ...

Via de gewestplannen werden in de jaren '70 de ruimtelijke bestemmingen voor het eerst vastgelegd. Omdat die plannen een momentopname waren van die tijd en daardoor weinig inspeelden op nieuwe maatschappelijke tendensen, onderzocht de Vlaamse regering begin jaren '90 hoe de schaarse ruimte in Vlaanderen voortaan beter kon worden benut. Dit mondde uit in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en een nieuwe ruimtebalans voor heel Vlaanderen die onderschreven werd door alle sectoren.

Zo maakte de Vlaamse regering samen met de natuur- en landbouworganisaties de afspraak om te evolueren naar 750.000 ha agrarisch gebied (56.000 ha minder dan er tot dan op de gewestplannen was ingekleurd) en om meer ruimte te voorzien voor natuur en bos (respectievelijk 38.000 en 10.000 ha). Daarnaast zou ook 150.000 ha natuurverwevingsgebied afgebakend worden als overdruk op andere bestemmingen, waarvan tot 70.000 ha op landbouwgebied. Al deze doelstellingen werden recent nogmaals bekrachtigd in verschillende beleidsdocumenten van de Vlaamse overheid.

... maar weinig daden

Afgelopen decennium werd via verschillende kanalen geprobeerd om die extra ruimte voor natuur en bos ook effectief te realiseren. Enerzijds ging het om sectorale processen: voor natuur door ondermeer de afbakening van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN)

leden op om EU-commissaris Ciolos te herinneren aan het belang van een gezond, duurzaam en soortenrijk landschap en de rol van het GLB hierin. Ook onze BirdLife partners in andere Europese landen doen mee met deze oproep.

Neem actie voor een groen GLB en steun onze campagne door een e-mail te zenden naar commissaris Ciolos: www.natuurpunt.be/GLBhervorming.

STOP & GO: Natuurpunt stapt mee uit kernenergie

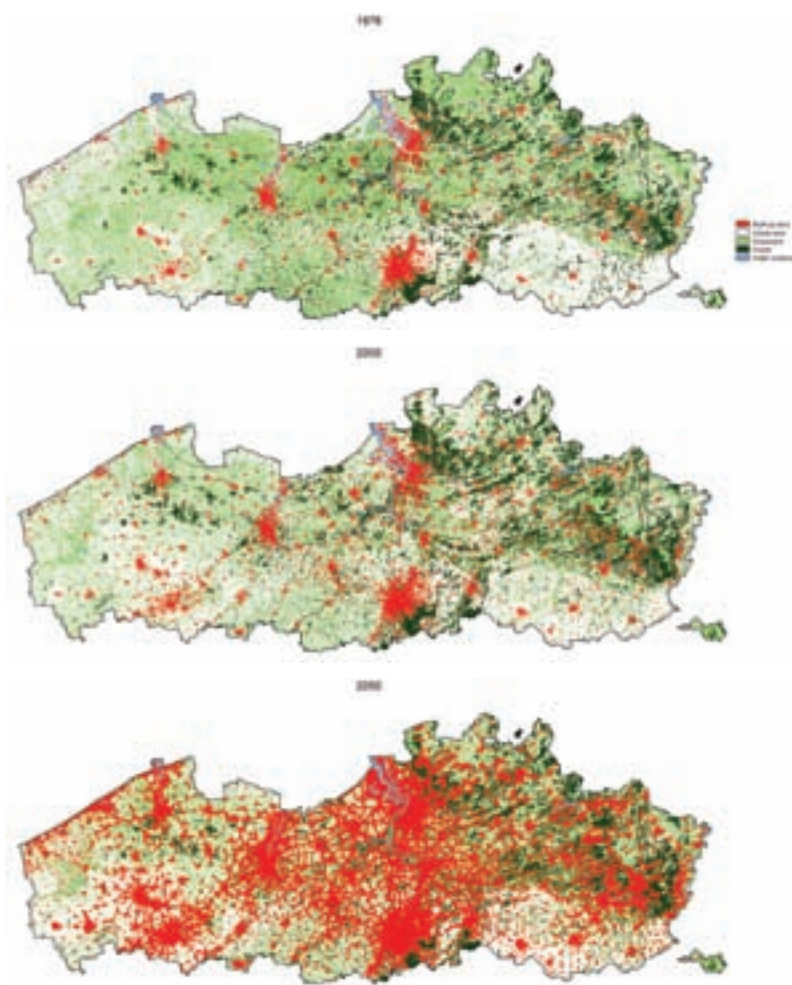
Natuurpunt heeft zich aangesloten bij het platform tegen kernenergie, dat in de nasleep van de ramp in Japan is opgericht. De voornaamste eisen van het platform zijn:

- De wet op de kernuitstap respecteren en de kerncentrales na 40 jaar dienst sluiten.
- Werk maken van een langetermijnvisie voor ons energiebeleid. Dit moet zorgen voor een stabiel investeringskader. De toekomstvisie van een 100% hernieuwbare energievoorziening tegen 2050 is hiervoor de leidraad.
- Dringend inzetten op een gecoördineerd en ambitieus energiebesparingsbeleid.

De initiatiefnemers willen 100.00 handtekeningen verzamelen. Ondertekenen kan op www.stop-kernenergie.be

actie@reactie

Verstedelijking en landgebruik (1976-2050). Bron: Poelmans, Lien (2010) Modelling urban expansion and its hydrological impacts. PhD thesis. Katholieke Universiteit Leuven.

en voor landbouw door de herbevestiging van te behouden agrarische gebieden. Anderzijds werden gebiedsgerichte projecten opgestart waarbij extra ruimte voor natuur en te behouden landbouwpercelen gelijktijdig werden afgebakend. Zo diende de Vlaamse overheid twee doelen. Aan de ene kant voorzag ze meer natuur en bos om ecosystemen te beschermen en het verlies van biodiversiteit tegen te gaan, en aan de andere kant gaf ze zekerheid over de ruimte die op lange termijn voor landbouw behouden blijft.

Ondanks al die initiatieven bleek uit een tussentijdse evaluatie van het RSV dat de afbakening van het buitengebied sterk achterop hinkt, dit in tegenstelling tot de harde(re) bestemmingen zoals wonen, industrie en recreatie. Bovendien is er ook tussen natuur en landbouw een groot verschil: voor natuur werd de doelstelling tot op heden slechts voor één derde gehaald, en voor bos amper een kwart, terwijl het te behouden agrarisch gebied intussen al voor nagenoeg driekwart werd herbevestigd. Voor de realisatie van natuurverweving, onder meer in landbouwgebied, is de situatie nog schrijnender: hier werd tot op heden amper 3% procent gerealiseerd. Voor een evenwichtige uitvoering van het RSV is een enorme inhaalbeweging voor de open ruimte en in het bijzonder voor natuur en bos cruciaal en volledig te rechtvaardigen, zowel maatschappelijk als politiek.

Daarom besloot de Vlaamse Regering midden 2010 een nieuwe impuls te geven aan de afbakening van het buitengebied, het zogenaamde AGNAS-proces. Dankzij een nieuw coördinatieplatform op Vlaams niveau is het middenveld voortaan nauw betrokken bij de programmering van een tiental nieuwe

"Geef ons de Ruimte", wandelen voor meer open ruimte op de Dag van de Aarde 2011. Foto: Pol Meert

De veldleeuwerik heeft nood aan open ruimte. Foto: Gert Vanden Broeck

gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (GRUPs) per jaar, die de huidige bestemmingsplannen vervangen, en het uitstippelen van nieuwe procedures en afspraken tussen de verschillende actoren om de besluitvorming en de uitvoering op het terrein te bespoedigen.

Bij de opmaak van de jaarlijkse lijst van nieuw op te

“Zonder trendbreuk zullen we in 2050 enkel kunnen vaststellen dat er ons nog amper open ruimte rest”

starten GRUPs wordt voortaan rekening gehouden met een verhouding van 1 ha extra natuur/bos per 6 ha te behouden agrarisch gebied. Dit evenwicht komt voort uit de nog resterende taakstelling van het RSV op dat ogenblik, enerzijds de omzetting van 35.000 ha agrarisch gebied naar natuur/bos en anderzijds de herbevestiging van 212.000 ha agrarisch gebied. Verder werd ook het voortraject herzien bij de totstandkoming van GRUPs. Zo worden de natuur- en landbouworganisaties voortaan al in een vroeg stadium betrokken, terwijl zij voorheen pas inspraak hadden via het openbaar onderzoek. Hierdoor verhoogt de maatschappelijke inbreng, wat een duidelijke meerwaarde biedt.

Maatschappelijke versus individuele belangen

Ondanks alle goede voornemens en afspraken tussen de verschillende sectoren, stellen we vast dat in concrete dossiers de wil vanuit de lokale landbouwsector vaak ontbreekt om de doelstelling op terrein effectief waar te maken. Zodra de doelstellingen door de Vlaamse overheid vertaald worden in concrete voorstellen, stelt de sector het maatschappelijk belang vaak ondergeschikt aan individuele belangen. Nochtans is er een uitgewerkt flankerend beleid. Instrumenten zoals een ontheffing op de nultbemesting in natuurgebied, maken het meestal mogelijk voor landbouwers en hun onmiddellijke opvolgers om hun bedrijfsactiviteiten verder te zetten. En er zijn financiële compensaties voor eventuele beperkingen: kapitaalschade voor eigenaars en gebruikerscompensatie voor pachters. In sommige projecten zoals overstromingsgebieden, waar de maatschappelijke noodzaak en urgentie zeer groot is, kan de overheid de realisatie van nieuwe bestemmingen actief in handen nemen. In die gevallen zijn er dikwijls nog bijkomende instrumenten voor handen zoals mestafzetvergoedingen, wijkers- en pachtaanvaardingsstimuli, omvormingscontracten, lokale grondenbanken en een regeling voor bedrijfsverplaatsing om er enkele te noemen. Al die instrumenten zijn er doorgaans gekomen op vraag van de sector, maar leiden niet merkbaar tot een andere houding in concrete dossiers.

De toekomst

Eind vorig jaar gaf de Vlaamse overheid de aftrap voor een nieuw Beleidsplan Ruimte Vlaanderen (BRV). Dit plan is het paradepaardje van haar beleidsprogramma Vlaanderen in Actie (ViA) en belooft de opvolger te worden van het RSV. De Vlaamse overheid heeft daarbij het beeld van een “groen stedengewest” voor ogen waarbij het ruimtelijk beleid moet inspelen op een aantal nieuwe uitdagingen waaronder klimaatveranderingen. Via maatschappelijk debat, een groen(eind 2011) en witboek (eind 2013) stelt de overheid zicht tot doel om tegen het einde van deze legislatuur tot een voorlopig BRV te komen.

Belangrijk uitgangspunt van de overheid is dat het plan geen afbreuk doet aan de uitvoering van de eerder afgesproken ruimtebalans in het RSV. Dit impliceert dat bij een stijgende ruimte vraag vanuit de harde sectoren ingezet moet worden op een optimaal gebruik van bestaande woon- en industriegebieden door renovatie, verdichting en een stimulerend beleid om on(der) benutte terreinen alsnog op de markt te brengen. Daarnaast kunnen de nieuwe klimatologische ruimteclaims voor adaptatie & overstromingsgebieden hand in hand gaan met meer ruimte voor natuur.

De milieu- en natuurorganisaties ijveren om op korte termijn een duurzame en daadkrachtige trendbreuk te realiseren, want indien ook dit nieuwe plan die ambitie niet heeft, zullen we in 2050 enkel kunnen vaststellen dat er ons in Vlaanderen nog amper open ruimte rest.

Wilde orchideeën

Hoewel de wilde orchideeën in Vlaanderen niet zo opvallend zijn als hun tropische tegenhangers of de soorten die je in de bloemenwinkel vaak aantreft, behoren ze wel tot de meest mystieke, aantrekkelijke en helaas ook zeldzame soorten van onze flora. Graag laten we je kennismaken met enkele pronkstukken die je in natuurgebieden kan aantreffen.

Tekst: Stefan Versweyveld

Bergnachtorchis

Door zijn slanke, groenwitte uiterlijk valt de bergnachtorchis overdag voor het menselijke oog niet makkelijk op. 's Nachts geuren de bloemen echter heerlijk om nachtvlinders aan te trekken, die ook voor de bestuiving zorgen.

Foto: An De Wilde

Bijenorchis

De bijenorchis behoort tot de kampioenen van "mimicry", de kunst om een insect na te bootsen. De soort produceert immers geen nectar om insecten te lokken, maar tracht mannelijke wilde bijen te verleiden om met de bloem te paren en op die manier het stuifmeel te verspreiden.

Foto: An De Wilde

Bleek bosvogeltje

Midden mei verschijnt het bleek bosvogeltje in loofbossen, struikgewas en in grasland langs bosranden op kalkhoudende grond. In Vlaanderen is het een zeer zeldzame soort. Het bleek bosvogeltje wordt niet bestoven door insecten: de vaak weinig geopende bloemen bestuiven zichzelf.

Foto: An De Wilde

◀ Brede orchis

Voor de introductie van kunstmest was de brede orchis geen ongewone verschijning in Vlaanderen. Anno 2011 is de soort enkel nog in natuurgebieden te bewonderen. Duizenden exemplaren kunnen dankzij een uitgekiend maaibeheer begin mei de hooilanden paars kleuren.

Foto: An De Wilde

Gevlekte orchis ▶

Ook de gevlekte orchis was vroeger veel algemener in Vlaanderen. De soort houdt van natte heiden en voedselarme graslanden. De licht lilla tot witachtige bloemen worden gesierd met een opvallend donkerpaars honingmerk.

Foto: An De Wilde

◀ Grote keverorchis

De grote keverorchis, met zijn geelgroene bloemen, behoort tot de minst opvallende wilde orchideeën in Vlaanderen. Je kan hem aantreffen in bossen en op grazige plekken. De soort is makkelijk herkenbaar aan de 2 tegenoverstaande bladeren aan de voet van de stengel.

Foto: An De Wilde

Grote muggenorchis

Met een hoogte van 45 tot 60 cm en opvallend roze bloemen kan je de grote muggenorchis moeilijk over het hoofd zien. Helaas is die orchideeënsoort sterk achteruit gegaan en momenteel enkel nog te zien in natuurgebieden. De sterke, zoete geur van de bloemen trekt veel insecten aan.

Foto: An De Wilde

Honingorchis

De honingorchis bloeit in juni en juli met naar honing geurende, groengele bloemen. Net zoals bij andere wilde orchideeën bevat het fijne zaad geen reservevoedsel en kiemt alleen als een wortelschimmel het zaad binnen dringt.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Moeraswespenorchis

In moerassen, duinvalleien en natte graslanden kan je in juni-juli de statige moeraswespenorchis ontdekken. De prachtige orchidee breidt zich uit via een wortelstok, waardoor je soms honderden tot duizenden exemplaren op één plek kan aantreffen.

Foto: An De Wilde

◀ Bokkenorchis

Deze soort heeft zijn naam niet gestolen: de bokkenorchis kan je van enige afstand ruiken door zijn doordringende geur. Met een hoogte tot bijna 1 meter behoort de bokkenorchis tot de grootste wilde orchideeën in Vlaanderen. De bloem is onderaan lintvormige en sierlijk gekruld.

Foto: Vilda/Lars Soerink

Purperorchis ▶

In het zuidoosten van Vlaanderen pronkt de purperorchis met haar opmerkelijke bloemen. De bovenzijde van iedere bloem – ook de helm genoemd – is bruinrood, de onderzijde – de lip – is wit met purperen stippels.

Foto: An De Wilde

◀ Vleeskleurige orchis

De vleeskleurige orchis is een zeer variabele soort, maar niettemin snel herkenbaar door de smalle, grasvormige bladeren en de holle stengel. De bloemkleur varieert van vleeskleurig tot donkerpaars.

Foto: Vilda/Rollin Verlinde

Word vrijwilliger in onze bezoekerscentra!

In het Vlaams Bezoekerscentrum "De Watersnip" verzorgt Natuurpunt een scholenprogramma voor alle leeftijden en een maandelijkse wandeling voor gezinnen met jonge kinderen. Eén van de gidsen is Wim Goris of "vake Henny de heks", zoals zijn kleinkinderen hem soms durven noemen.

Tekst & foto: Krista Bovens

Van de witte steriele ziekenhuiswereld naar de zwarte Henny de heks, een hele carrièresprong!

Uit schrik voor "het zwarte gat" na mijn pensioen ben ik in 2006 een cursus Natuurgids gaan volgen. De natuur heeft me heel mijn leven al geboeid en het herkennen van vogels en hun geluiden is altijd mijn passie geweest. Ik speelde vroeger soms al gids, zonder dat zo te noemen of het zelf te beseffen. Over een passie kan je niet zwijgen, hé. Tijdens één van mijn mountainbiketochten kwam ik toevallig in het bezoekerscentrum "De Watersnip". Ik hoorde van het programma daar en al snel begon ik met gidsen in de Vallei van de Zwarte Beek. Eerst een vogelwandeling, maar daarna ook de scholenprogramma's of de Natuurspeurdertjeswandelingen op zondagmiddag. We werken met een hele gidsengroep samen om er een boeiend aanbod van te maken.

Welke activiteiten begeleid je het liefst ?

Mijn reputatie bij de kleinkinderen heb ik te danken aan

de kleuteractiviteit rond Stippel het lieveheersbeestje, en de bosverkenning met Henny de Heks. De verhalen en spelletjes uit dit programma gebruik ik soms voor hun verjaardagsfeestjes of klasuitstappen. Kleuters zijn een zeer dankbaar publiek, ze gaan volledig op in sprookjes en doeactiviteiten. Ze hebben een magische manier van denken en alles leeft voor hen.

De activiteiten voor oudere kinderen en pubers vind ik ook erg boeiend. Bij hen kan je verder ingaan op het thema rond de beek of de heide. De interacties binnen de groep zijn heel intens. Ik vind het belangrijk dat er een goed gevoel is tijdens de activiteit, anders blijft er van de inhoud toch niets hangen.

Wat geeft jou het meeste voldoening bij dit vrijwilligerswerk ?

Een geslaagde activiteit geeft heel veel voldoening. Ik probeer daarom steeds mijn gidstechniek bij te schaven. De cursus "agogische vaardigheden" en "toepassen van het leergesprek", die ik volgde na mijn opleiding als natuurgids, geven daarbij een goede ruggensteun. Pubers en jongeren zijn zeer kritisch, maar als je ze eenmaal mee hebt, geeft dit een enorme meerwaarde aan de activiteit.

Word vrijwilliger!

Ben jij ook geïnteresseerd om mee te werken in één van onze bezoekerscentra: ga dan naar www.natuurpunt.be/vacatures voor alle vrijwilligersvacatures of contacteer 1 van onze bezoekerscentra: www.natuurpunt.be/bezoekerscentra.

Alle info over de bezoekerscentra van Natuurpunt op www.natuurpunt.be/bezoekerscentra en in de colofon op p. 55.

Natuur vroeger & nu: Stadswallen van Damme

Tekst & foto's: Robrecht Pillen

In 2007 restaureerde Natuurpunt, met de steun van Europa, de Provincie West-Vlaanderen en de Stad Damme, een gedeelte van de historische omwalling in Damme. Dankzij de medewerking van onze buurman die zijn tuin aansloot bij het project, kon een volledige doorsnede van de zeventiende-eeuwse stadsomwalling gerestaureerd worden. Dit betekent concreet een reconstructie van hoofd-, midden- en buitenwal met tussenin twee grachten. De binnengracht werd diep

Vroeger.

genoeg uitgegraven om open water te behouden. Bij het herstel van de buitengracht werd bewust minder diep gegraven zodat een rietvegetatie kon ontwikkelen. Ook aan wandelaars werd gedacht, het nieuw ingerichte stuk werd zo aangelegd dat ook rolstoelgebruikers en gezinnen met kinderwagens er terecht kunnen.

De stadswallen hebben altijd een grote aantrekkingskracht uitgeoefend op amfibieën. De gewone pad, de bruine en de groene kikker (waaronder een populatie poelkikker) zijn er algemene soorten. Het creëren van de nieuwe waterpartijen resulteerde daardoor al vanaf het eerste jaar in een vrijpostig kwaakconcert.

Bij de inrichting werd ernaar gestreefd om voldoende rustige plekjes te behouden ten behoeve van de broedvogels. Het hoekige patroon van de stadsomwalling en het heraanleggen van de wallen waren daarbij een grote hulp. Vanaf 2009 was de vegetatie voldoende ontwikkeld en konden we een positieve invloed op het broedbestand vaststellen. De dodaars breidde zijn bestand uit van een tot drie nesten. Interessante nieuwkomers zoals slobbeend, kuifeend en waterral slaagden erin een gepaste stek te vinden om hun jongen groot te brengen. Naarmate het rietveld in de buitengracht zich ontwikkelde, namen typische soorten zoals kleine karekiet en rietzanger (voorheen niet aanwezig) duidelijk toe.

De natuur in

Wil je ook de ontwikkeling van dit historisch landschap komen ontdekken? De aardgasnatuurwandeling (7,5 km) gidst je langs de historische omwalling en verder. Je kan het plannetjes downloaden op onze website. Wil je er liever met een gids opuit? In **juli** en **augustus** kan je **elke maandag** meewandelen. Afspraak om **10u** op de markt in Damme.

www.natuurpunt.be/stadswallendamme

www.natuurpunt.be/zomerwandelingen

Nu.

FEITEN & cijfers

Stadswallen van Damme

Oppervlakte: 140 ha

In beheer sinds: 1982

Typische soorten: waterral, rietzanger, moerasvaren, blaasjeskruid, poelkikker, ...

Typische biotopen: Verlandingsbiotopen van openwater tot moerasbos.

Vermeld "project 5510 Stadswallen Damme" bij een eventuele gift op rekening BE 56 2930 2120 7588 (bic: GEBABEBB) van Natuurpunt. Vanaf 40 euro wordt een fiscaal attest afgeleverd.

Voor de natuur betekende de restauratie een ware verademing. In de binnengracht groeiden al snel fonteinkruiden. Die planten ontwikkelen zich uit de zaden die in de bodem bewaard zijn gebleven. Door het terug aan de oppervlakte brengen van de zaadbank kunnen er planten ontwikkelen die elders in de omgeving verdwenen zijn door bijvoorbeeld de achteruitgang van de waterkwaliteit. In de buitengracht heeft er zich sneller dan gehoopt een aaneengesloten rietvegetatie ontwikkeld.

ZIEN IS WETEN

EL 50 SWAROVISION. MEER DETAILS, MEER LICHT

Bij natuurwaarneming maken minieme details een beslissend onderscheid. Meer zien is immers waardevol om meer te kunnen weten. Met zijn sterkere detailherkenning is de EL 50 SWAROVISION dé verrekijker voor professionele vogelwaarnemers. Hij koppelt ervaring en nauwkeurigheid aan zekerheid.

MAXIMALE DETAILSCHERPTE
10x50- en 12x50-vergrotingen

OPTISCH PERFECT EN BUITENGEWOON HANDZAAM
dankzij de SWAROVISION-technologie
en de unieke open EL-greep

HELDERDER BEELD
door een grotere uittredepupil

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Tel. 02/556 01 60, Fax 02/556 01 69
info@swarovskioptik.be
facebook.com/swarovskioptik

SWAROVSKI
OPTIK

Mooi zomeraanbod in de Natuur.winkel

Ledenprijs
€18

DUIN, STRAND EN WAD
DIEREN EN PLANTEN
VAN ONZE KUST

Ledenprijs
€18

OP SPINNENSAFARI

VLEERMUIZEN
ALLE SOORTEN VAN EUROPA
EN NOORDWEST-AFRIKA

Ledenprijs
€54

Ledenprijs
€23,40

HET GROTE VLINDERBOEK
+ HANDPOP VLINDER

Natuur.winkel

Stationsstraat 40 • 2800 Mechelen
tel 015-43 16 88 • winkel@natuurpunt.be
www.natuurpunt.be/winkel

Nieuwe openingsuren!

woensdag en vrijdag: 10u - 17u30
zaterdag: 10u - 17u

Nieuw!

*Vivara Natuurbeschermingsproducten
beleef de natuur!*

Hangende waterschaal Marjolein Bastin

Met deze hangende waterschaal biedt u uw tuinvogels een ideale drinkgelegenheid. Op de schaal staan tekeningen van diverse vogelsoorten, gemaakt door Marjolein Bastin.

Art.nr.: 93808, Mediacode B2026

Bel nu 02-640.00.28 om deze waterschaal te bestellen of om onze gratis catalogus aan te vragen. Kijk ook eens op **WWW.VIVARA.BE** voor meer informatie.

93808
€ 14,95
excl. verzendkosten

EEN BUITENKANS

UW INDIVIDUEEL TELESCOOPPAKKET

De natuur wacht niet. Stel uw telescopopakket individueel samen en beleef unieke ogenblikken met de uiterst precieze instrumenten van SWAROVSKI OPTIK, de beste van hun klasse. Kies uit de lichte, robuuste magnesiumtelescopen ATM/STM 65/80 en ATM/STM 65/80 HD en de oculairen 20-60x, 25-50x W en 30x W.

COMBINEREN
EN PROFITEREN

BESPAAR TOT

€ 330

ENKEL VAN 18-01-2011 - 30-06-2011

NAUWKEURIG EN HOOGWAARDIG

20-60x

25-50x W

30x W

ROBUUST EN LICHT

SEE THE UNSEEN
WWW.SWAROVSKIOPTIK.COM

SWAROVSKI OPTIK BENELUX
Verwelkomingsstraat 17, B-1070 Brussel
Tel. 02/556 01 60, Fax 02/556 01 69
info@swarovskioptik.be

OPTISCHE PERFECTIE ZONDER COMPROMISSEN

SWAROVSKI
OPTIK

**Uitneembaar
katern!**

Willekensberg - Lummens Broek

Foto: Nathalie Dekoning

In Lummen vind je veel groen en natuur. Wist je dat je net buiten het centrum ook al in een natuurgebied staat? Als je vertrekt op het gemeenteplein sta je na een stukje wandelen midden in een bosrijk gebied, De Willekensberg. Een prachtig gebied met bossen, holle wegen en in het najaar vele soorten paddenstoelen.

Tekst: Natuurpunt Lummen & Natuurpunt Vrienden van het Schulensbroek

Bosomvorming

De naam "Willekensbosch", al terug te vinden op oude kaarten uit 1770, verdraagt dat de Willekensberg al geruime tijd een bosklimaat heeft. De structuur van dit bos is in voortdurende evolutie. Waar vroeger grote loofhoutpercelen afwisselden met enkele omhegde akkers en weilanden, domineren nu grote naalddoutaanplanten het gebied. Het bosbeheer van Natuurpunt wil dit "monotoon productiebos", met exoten als Corsicaanse den en Amerikaanse eik, omvormen tot een "structuurrijk natuurbos" waar vooral streekeigen loofhoutsoorten plaats krijgen. De gevarieerde structuur van gesloten en open bospercelen met schrale graslanden, struwelen en heide-elementen zal de natuurlijke processen in een gezond ecosysteem stimuleren.

Geniet van een bos in wording!

Getuigenheuvel

De Willekensberg is, net als de Venusberg in Lummen, een getuigenheuvel. Die ontstonden door het verdwijnen van de zee in onze streken. Tussen de 70 en 2 miljoen jaar geleden lag België op de scheidingslijn van 2 zeeën. Door eb, vloed en zee-stromingen ontstonden zandbanken. Een van die zandbanken vormt nu het natuurgebied De Willekensberg. De getuigenheuvels strekken zich vandaag de dag nog altijd uit van Hasselt tot

De Duizendjarige Eik. Foto: Nathalie Dekoning

in Cap Gris Nez (Frankrijk). Door hun bijzondere samenstelling versteenden ze tot ijzerzandsteen. Dit vind je regelmatig terug in de omgeving. Door zijn samenstelling werd de steen tot de jaren 1960 gebruikt als bouw materiaal, zoals je kan zien in de kerk van Meldert. De resten werden gebruikt als grondstof om ijzererts uit te winnen.

Holle weg

Holle wegen verwacht je misschien in Haspengouw of het Hageland, maar ook in Lummen zijn ze goed vertegenwoordigd. In het natuurgebied De Willekensberg wandel je door een aantal prachtige holle wegen. Dat heeft natuurlijk alles te maken met de getuigenheuvels: de combinatie van steile

hellingen en een stevige bodem is ideaal voor het ontstaan ervan. In natte periodes sleet het afvloeiende water geulen uit de heuvels. Door gebruik werd de bodem keer op keer losgereden en steeds "holler". In de onverharde holle wegen op de Willekensberg kan je dit nog goed zien. Holle wegen hebben hun eigen microklimaat en typische plantengroei zoals bijzondere varens, mossen, verschillende voorjaarsbloeiërs en typische schaduwplanten. Wandelen door de holle wegen is ideaal om dit proces te behouden. Geniet van de rust en de stilte van de holle weg!

Duizendjarige Eik

De Duizendjarige Eik is één van de oudste nog levende bomen in Limburg! In al die eeuwen heeft hij heel wat meegemaakt. Onder zijn indrukwekkende takkenkruin werd recht gesproken, gefeest, oorlog gevoerd en hij is zelfs in brand gestoken... De boom heeft Lummen zien groeien, terwijl hij zelf langzaam ouder werd. Al in 1940 werd de mystieke boom beschermd als monument. Op hetzelfde domein werden ook zijn zoon en kleinzoon geplant. Zeker een bezoekje waard is de unieke uitkijktoren achter de eik. Hij geeft je een prachtig zicht op de vallei en een ander natuurgebied dat Lummen rijk is: De Zwarte Beek. Laat je blik glijden over het zacht glooiend landschap dat gevormd is door de oeroude getuigenheuvels en geniet van het prachtig uitzicht over de vallei!

Zicht op de vallei van de Zwarte Beek

Van op de toren aan de Duizendjarige Eik krijg je een weids beeld over het breedste gedeelte van de vallei. Aan

Overzichtsplan

de overkant zie je de toppen van de Venusberg. Natuurpunt zorgt er ondermeer met steun van de provincie voor dat het landschap open blijft. In de uitgestrekte graslanden broeden nog heel wat weidevogels. Dankzij dit natuurbeheer komen de wulp en de roodborsttapuit hier opnieuw voor. Het landschap is vrij open en in de uitgestrekte graslanden broeden nog heel wat weidevogels. In het middenstroomsgedeelte heeft de wulp zich de laatste jaren gevestigd en kan de roodborsttapuit nog in relatief hoge dichtheden worden aangetroffen.

Akker- KLE's

Op de site van de Duizendjarige Eik beheert Natuurpunt graanakkers volgens het oude drieslagstelsel. Verschillende vogels, de zogenaamde akkervogels, zijn in de winterperiode afhankelijk van zaden om te kunnen overleven. Het graan wordt niet geoogst en op de percelen waar geen graan staat produceren de prachtige "akkeronkruiden" voedzame zaden. Zo zorgen we ervoor dat de vogels, jaar rond, een rijk gedekte tafel hebben!

Aan de randen van de akkers zijn houtkanten aangeplant. Zo gaan we 100 jaar terug in de geschiedenis. In Lummen waren de landbouwpercelen toen afgezoomd met hazelaars, eiken en andere houtsoorten. De "houtkanten" werden gedeeltelijk gekapt en de houtopbrengst verdween in de kachel of oven, andere stukken werden gebruikt als geriefhout. Nu dienen de houtkanten als voedselbron,

Zwarte specht

Helemaal zwart met een rode kap, dat is het mannetje van de zwarte specht. Het is de grootste specht die je hier kan vinden. De ingang van zijn nestholte is veel groter dan dat van de grote bonte specht. Met zijn krachtige bek hakt hij zelfs holen in gezonde, harde beuken. Het moeten wel al stevige bomen zijn want zijn hol kan tot twintig centimeter doorsnede zijn. Je herkent het hol aan de ovale vorm. Oude bossen met veel rottend hout, zoals de Willekensberg, zijn ideaal omdat hij er voldoende voedsel vindt.

In de natuur zijn er ook "krakers" en dat heeft de zwarte specht geweten. Andere dieren maken zich snel eigenaar van (net) uitgehakte holen. De zwarte specht begint in zo'n geval opnieuw veertien dagen lang al zijn tijd te steken in het hakken van een nestholte. De zwarte specht zorgt zo (ongewild) voor dieren in woningnood.

De zwarte specht. Foto: Vilda/Lars Soerink

nestplaats en schuilplaats voor verschillende vogels die de akkers als biotoop hebben.

Kapel van de Beukenboom

De kluis en kapel zijn gelegen op de top van de Willekensberg. Op de plaats van de kapel zou vroeger een houten Mariabeeldje in de holte van een beuk gestaan hebben. Op zekere dag stelde een oude kreuple schaapherder vast

dat het beeldje verdwenen was. Op de feestdag van Onze-Lieve-Vrouw Visitatie in 1640 werd een albasten Onze-Lieve-Vrouwbeeld (van circa 1425), processiegewijze, overgebracht naar de vergrote holte in de boom. Pelgrims van heinde en verre stroomden toe en wonderbare genezingen vonden er plaats. De kluis is één van de vier overgebleven Limburgse kluizen. Sinds de restauratie in 1998 is de kluis opnieuw bewoond.

Het Lummensbroek

Het noordelijk deel van het gebied, het Lummensbroek, is volledig afgesneden van de rest van het gebied door de spoorlijn Diest-Hasselt. Vroeger werd de Mangelbeek hier afgedamd om de weiden te bevoeien en de grasopbrengst te verhogen. De drie vijvers vol waterleven die je vanuit de vogelkijkhut kan bewonderen, werden oorspronkelijk aangelegd voor viskweek. Ze werden na verloop van tijd verwaarloosd, droogden uit en groeiden vol wilgen. Met de hulp van enkele partners wist Natuurpunt de vijvers te herstellen. Met wat geluk zie je misschien de felblauwe ijsvogel roerloos op een tak boven het water zitten, speurend naar een lekker hapje.

Boomklever. Foto: Luc Meert

1

1 De ijsvogel is hier te bewonderen. Foto: Luc Meert

2 Foto: F. Van Bauwel

Kleen meulen

Dit gebied wordt ook de Kleen meulen genoemd, naar de molen die je over de Mangelbeek ziet staan. Vanuit de kijkhut heb je een mooi zicht op het 7 ha grote vijvergebied van de Kleen Meulen gelegen in het Schulensbroek. Toen Natuurpunt eigenaar werd, waren de dijken in slechte staat. Daardoor vielen de vijvers droog en verdwenen ze onder massale opslag van wilgen. Bij een herstelproject met vele partners zijn de bomen op de dijken, de wilgenopslag en de sliblaag in de vijver verwijderd. Met dat slib werden de dijken verbreed en verstevigd. Om de eenden en reigerachtigen een geschikte broedgelegenheid te bieden werden er twee eilanden aangelegd. De kaarten in de

hut helpen je bij het herkennen van de soorten die je ziet.

De Kleine Molen op de Mangelbeek in Lummen werd gebouwd voor 1715. De olieslagmoleninstallatie op de linkeroever verdween in 1931 en werd sindsdien gebruikt als magazijn. Het binnenwerk van de graanmolen bleef bewaard,

maar het waterrad verdween in 1967. Het molencomplex onderging vanaf 2002 een ingrijpende restauratie. Ten bate van de vispassage werd een nevengeul aangelegd. Met de vistrap kunnen de vissen voorbij de molen zwemmen. De molen werd volledig maalvaardig gemaakt. Sinds de inhuldiging van 2009 draait de molen iedere zaterdag.

2

Praktisch

Vanop het gemeenteplein starten vijf wandelingen die je naar de Willekensberg en de Duizendjarige Eik of het Lummens Broek leiden. Je kan ook starten aan Het Beukenhof, je staat dan meteen op de Willekensberg. Het gebouw is het vroegere jachthuis van de familie De Moffarts. Nu is het een gezellig restaurant waar je ook iets kan drinken.

Wandelingen:

De wandelingen starten aan de kiosk op het Gemeenteplein in Lummen.
Rode wandeling: 11 km brengt je langs de Willekensberg en de Duizendjarige Eik

Oranje wandeling: 7,7 km brengt je naar de Duizendjarige Eik

Blauwe wandeling: 6 km verkent de Willekensberg

Groene wandeling: 4,6 km

Gele wandeling: 5,9 km

Bereikbaarheid

Met de auto: Afrit 26 "Lummen centrum" op de E314, volg richting Lummen centrum.

Met de trein: Station Schulen, 2,7 km van Gemeenteplein in Lummen. Je kan al eerder inpijken op de groene en gele wandeling van het Lummens Broek.

Toegankelijkheid:

Stevig wandelschoeisel

Meer info:

Voorzitter Natuurpunt Lummen Dirk D'Hondt, 0473-75 15 84, dirk.dhondt@base.be

www.natuurpuntlummen.be • www.duizendjarigeek.be

Voorzitter Natuurpunt Vrienden van het Schulensbroek Piet Rymen • 013-55 32 57 • pietrymen@hotmail.com • www.schulensbroek.be

FEITEN & cijfers

Willekensberg - Lummens Broek

Oppervlakte: 550 ha

Typische soorten: Bosvogels zoals zwarte specht en havik, water- en weidevogels, akkerflora.

Biotopen: Bossen, vijvers en kleinschalig halfopen landschap met kleine landschapselementen

Je kan dit project steunen door een gift op IBAN BE56 2930 2120 7588 (BIC = GEBABEBB) met vermelding "gift Willekensberg – project 8856" of "gift Schulensbroek – project 8814". Voor giften vanaf 40 euro wordt een fiscaal attest afgeleverd.

We hebben meer bossen nodig...

Saartje Vandendriessche viert 10 jaar Natuurpunt met Trappist van Westmalle

Natuurpunt blaast eind dit jaar **10 kaarsjes** uit, om dat te vieren brengt Vlaanderens grootste natuurvereniging samen met de Brouwerij der Trappisten van Westmalle, de hoofdsponsor van ons jubileumjaar, een feestelijke verpakking op de markt met twee flesjes tripel, twee flesjes dubbel en een trappistenglas. Een ideale set om feestelijk te klinken op een gedenkwaardig moment en de natuur in Vlaanderen te steunen.

Saartje Vandendriessche, lid van Natuurpunt en BV met een groot hart voor de natuur zei bij de lancering: "Door mijn werk voor Vlaanderen Vakantieland kwam ik regelmatig in contact met vrijwilligers van Natuurpunt. Mijn bewondering voor hun werk is alleen maar toegenomen. Dat de brouwerij van Westmalle mee tien jaar

Natuurpunt viert, is dubbel plezier voor mij, want de tripel is thuis het lievelingsbier."

Vanaf 16 juni 2011 zijn de mandjes te koop in alle Vlaamse DELHAIZE-winkels, bij vele bierhandelaars en zeker bij dezen aangesloten zijn bij de samen-aankopers COBELI, BELBEV en PRIK & TIK (zolang de voorraad strekt).

Elk mandje kost 10 euro (inclusief leeg-goed), waarvan er 2 euro terugvloeit naar Natuurpunt. Vanaf 15 augustus zijn de mandjes ook te koop bij verschillende Natuurpuntafdelingen en de Natuur.winkel (niet per postorder). De opbrengst van de mandjes gaat naar de aankoop van nieuwe natuurgebieden.

10 euro
Westmalle Trappist
2 dubbel, 2 tripel, 1 glas

dus laten we samen bomen planten.

Neem deel aan onze 'Plant your tree' actie. Koop Grany, ga naar www.plantjeboom.be en plant je eigen boom. Jouw deelname is van belang want, vele bomen maken samen een bos.

De bosbouwweek: een klassieker in de steinerpedagogie

Beheerde natuurgebieden en landschappen zijn een belangrijke troef voor de regio van de Vlaamse Ardennen. Het beheren en onderhouden van het typische halfnatuurlijk landschap kan alleen als vele mensen samenwerken. In het derde jaar van de middelbare school staat in het steineronderwijs sinds enkele jaren een week bosbouw op het programma. De leerlingen van de Gentse vestiging van de Middelbare Steinerschool Vlaanderen werken voor die ervaring al zo'n zes jaar erg nauw samen met de werkgroep van Bos t' Ename in de Vlaamse Ardennen.

Tekst: Leticia Gheysens & Arnout De Meyere

Wie de waarde van de ervaringsweek onderzoekt, ontmoet al snel de evenwichtige pedagogische visie van Rudolf Steiner. Hij was niet toevallig de grondlegger van de bekende pedagogie, maar ook van de biodynamische landbouw. Heel zijn levenswerk ademt liefde uit voor mens én natuur. In het steineronderwijs laten juffen en meesters de kinderen al van in de kleuterklas via spel, knutselwerk en zang het ritme van de jaargetijden beleven. In een later stadium komt daar ook inhoud bij waardoor de leerlingen leren ontdekken en waarnemen. Vaak zijn ervaringsgerichte vakken zoals tuinbouw een vaste component in het curriculum.

Voor de Gentse vestiging van de Middelbare Steinerschool Vlaanderen staan in Bos t' Ename jaarlijks heel wat werkzaamheden op het programma:

bomen uitdunnen, wandelpaden ontbramen en hooien. Maar er moet ook afval opgeruimd worden en omheiningen hersteld. Een leuk detail van het project is dat de school het gekapte hout mag gebruiken voor de houtbewerkingsles. De leerlingen bewerken de houtblokken wanneer ze gedroogd zijn met beitels en gutsen tot een gebruiksvoorwerp of kunstwerk.

De bosbouwweek is een intense ervaring waarbij de scholieren hun dagverslagen, weetjes en eigen belevenissen in een schrift verzamelen. De kunst van het waarnemen wordt zo inhoudelijk en vormelijk geïntenseerd, want tekeningen van planten en dieren vullen de geschreven tekst mooi aan.

Pablo: "Ik vond het werk in de voormiddag zeer leuk. Bomen omhakken is iets wat elke jongen wel leuk

Natuur- en Landschapsbeheer in een stroomversnelling in de Vlaamse Ardennen

Om beheerwerken door vrijwilligers, buurtbewoners, verenigingen, scholen en bedrijven te ondersteunen liep in 2009 een succesvol project waarbij een coördinator werd aangeworven met de steun van het Europese Leader-plattelandsfonds. In de eerste plaats werd de instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed aangepakt. Nieuwe beheermaatregelen zijn opgestart en de gebieden zijn voor de toeristische ontplooiing van de regio waar mogelijk opengesteld en bewegwijzerd.

Er werd naar gestreefd om landbouwers, buurtbewoners en andere bevolkingsgroepen deel te laten nemen aan het beheer. Dit verhoogt niet alleen het draagvlak voor

de natuur, maar het versterkt ook het sociale weefsel binnen de regio. De coördinator zorgde, samen met de vele vrijwillige medewerkers, voor de logistieke ondersteuning en de enthousiaste begeleiding van de groepen. Een mooi voorbeeld hiervan is de samenwerking met een steinerschool voor beheerwerken in het natuurgebied Bos t' Ename. Het Leader-project zorgde voor nieuw bosbouw materiaal voor hen en de coördinator stond samen met lokale vrijwilligers in voor de begeleiding.

vindt, denk ik. De namiddag was wat saaier. We werkten wel goed samen. Iedereen hielp elkaar met takken loskrijgen en op de stapel gooien. Op het einde van de werkdag was ik erg moe en was ik blij dat het gedaan was."

"Ik was heel blij toen ik deze voormiddag tijdens de pauze een eekhoorn over een tak zag lopen. Ik zag hem heel duidelijk, maar sommige anderen zagen hem niet of niet zo goed."

Joren: "In oktober gingen we op bosbouwweek naar Welden. We overnachtten in een parochiecentrum. De meisjes sliepen in een slaapzaal en de jongens buiten in tenten. Elke dag fietsten we ongeveer vijf kilometer naar Bos t' Ename waar we een hele dag werkten. De dag was opgedeeld in vier delen, twee in de voormiddag en twee in de namiddag. De eerste dag kregen we een rondleiding in het bos waar we drie dagen hard zouden werken.

De rondleiding begon in een typisch weidelandschap met paarden en koeien. De dieren leven op een natuurlijke wijze. Ze worden niet geholpen bij bevalingen enzo en ze eten de schors van de bomen op. Dat is niet altijd goed voor de bomen, want die gaan daar soms van dood, en die kunnen dan vallen op de prikkeldraad. Dat was trouwens ook één van onze taken: prikkeldraad verwijderen, zodat hij opnieuw kon worden geïnstalleerd en de dieren niet zouden ontsnappen.

Dan kwamen we aan in het bos. We zagen aan de ene kant de wastine en aan de andere kant het volgroeide bos. In het bos kapten we een aantal bomen zodat zeldzame soorten en struiken voldoende licht krijgen om te groeien en uit te breiden. In het laatste stuk bos werd niet gewerkt. Zo konden we het verschil zien en ervaren hoe belangrijk bosbeheer wel is.

De volgende dagen deden we andere activiteiten: een weide hooivrij maken, brandhout van hakselhout sorteren en groenbewerking (dakpannetjes maken ...). En op sommige avonden was er een avondactiviteit voorzien. Zo kwam een boomverzorger vertellen over zijn job. Hij snoeit meestal bomen en mag daarbij niet meer dan 30% van de takkenmassa afdoen. Anders worden de bomen ziek en sterven ze. De boomverzorger doet hard zijn best om zo veel mogelijk bomen te redden".

"De bosbouwweek was redelijk zwaar voor mij. Maar er zaten erg leuke activiteiten bij zoals de groenbewerking. Ook de groepssfeer was goed, wat het werk minder zwaar maakte. Wat erg interessant was, was dat er bij elk werk dat we deden werd verteld wat er goed aan was voor het bos, en wat er daardoor zou veranderen op lange termijn."

Tijdens de Vlaamse Ardennendag op 17 april genoten natuurliefhebbers nog van de vrucht van de bosbouwweken. Mee door de inspanningen van vele tieners werd het bospad in het nieuwe Volkegebos opengesteld voor het publiek.

Een bos vol vlinders

Bossen zijn stabiele ecosystemen met een heel eigen microklimaat. De soorten die er voorkomen zijn hier vaak goed aan aangepast. Ook bij vlinders is dat zo. Naast een aantal soorten die je ook elders tegenkomt, zie je in het bos vooral typische “bossoorten”.

Tekst: Wouter Vanreusel

Voedsel in het bos

Bloemen zijn in bossen vaak schaars. Veel bossoorten hebben daar wat op gevonden, zij drinken vooral honingdauw, de zoete uitscheiding die bladluizen achterlaten op bladeren. Die kleverige stof staat op het menu van zowel bont zandoogje, boomblauwtje, kleine ijsvogelvlinder, grote weerschijnvlinder als keizersmantel. Iepenpage, eikenpage en sleedoorndag drinken bijna niets anders en komen enkel op bloemen als er een tekort is aan honingdauw. Ook gesmaakt wordt het sap van “bloedende” bomen. Op vochtige plaatsen likken kleine ijsvogelvlinders en blauwtjes mineralen van de bodem. Rottende vruchten trekken ook heel wat soorten aan. De grote weerschijnvlinder wordt zelfs aangesproken door uitwerpselen!

Twee nectarplanten die je wel veel in bossen vindt, zijn braam en sporkenhout. Zij vormen gedurende een lange periode van het jaar bloemen. Op vochtige plaatsen zijn wilgen een geliefde nectarplant, maar die is al vroeg op het jaar uitgebloeid en daarom niet van nut voor de zomersoorten.

Voedsel voor de rupsen

Eitjes afzetten doet elke soort vlinder op een andere plant. Het bont zandoogje en het bont dikkopje leggen hun eitjes exclusief op grassen. Maar grassen hebben een lage voedingswaarde. Daarom moeten de rupsen gedurende een langere periode eten dan andere soorten. De wijfjesvlinders kiezen voor de eileg dan ook heel gericht graspollen op plaatsen met voldoende bodemvocht. Want die blijven langer groen dan die op snel uitdrogende bodems.

Licht in het bos

In bossen bereikt weinig zonlicht de bodem. Nochtans is dat essentieel voor koudbloedige dagvlinders. Elke soort heeft een oplossing om toch snel op te warmen. De mannetjes van bont zandoogje en bont dikkopje verdedigen actief een zonneplekje, en schuiven op met de zon. Op open plekken en langs paden zie je ook veel meer vlinders dan onder een dicht bladerdek. En sommige soorten hebben hun leefgebied gewoon verplaatst naar de boomkruinen. Kleine pages zoals eikenpage, bruine eikenpage en iepenpage bijvoorbeeld spenderen het grootste deel van hun leven rond de toppen van bomen. Nachtvinders zijn minder afhankelijk van de zon en warmen zichzelf op door te trillen met hun vleugels. Je kan ze dus zowel in open als gesloten bossen aantreffen.

Bosranden en bosbeheer

In de bosrand ontmoeten bossoorten en soorten van open landschap elkaar. Bossoorten vinden er licht en voedsel, de soorten van open landschap vinden er beschutting tegen wind of zon. Want vlinders kunnen het ook té warm krijgen. Zelfs een extreme zonneklopper als de heivlinder zoekt op hete zomerdagen de schaduw in de bosrand op. Door hun hoge diversiteit aan levensvormen zijn bosranden heel belangrijk. Hoe gevarieerder en breder de overgangszone, hoe beter. Ook de randen van open plekken en bospaden kunnen op dezelfde manier worden ingericht.

Door het intensieve beplanten en monotoon beheren van bossen, verdwenen in Vlaanderen veel typische bossoorten zoals zilvertrek, woudparelmoervlinder en bosparelmoervlinder. Ook groot geaderd witje en grote ijsvogelvlinder zijn uitgestorven in Vlaanderen. Moderne bosbeheerders zorgen gelukkig opnieuw meer en meer voor een geleidelijke overgang in plaats van een scherpe grens tussen bossen en het aangrenzende landschap. Vooral in oude en grote bossen, waar een actief beheer gevoerd wordt, vind je de meeste bijzondere dagvlinders. Heel wat bijzonderheden kan je bijvoorbeeld aantreffen in het Drongengoed (Knesselare), het Stamprooierbroek (Kinrooi) of het Walenbos (Tielt-Winge).

Meer info: www.natuurpunt.be/vlinderbos

Vlinder mee! 6 & 7 augustus 2011

Kijk ook vlinders in je eigen tuin! Door mee te tellen met de tuinvlindertelling van Natuurpunt, help je om veranderingen van de biodiversiteit in je buurt in kaart te brengen. Bovendien is het leuk om naar vlinders te kijken en de verschillende soorten te herkennen. Bij dit tijdschrift vind je een folder met de 20 meest voorkomende tuinvlinders en een deelnameformulier. Tellen is eenvoudig en iedereen mag meedoen! Veel plezier!

www.vlindermee.be

De merel onder de vlinders

Het bont zandoogje was tot voor enkele jaren een echte bossoort, maar van hieruit veroverde ze stilaan het open landschap. Een beetje vergelijkbaar met de merel die evolueerde van schuwe bosvogel naar alomtegenwoordige stadsvogel. Bonte zandoogjes tref je nu, net als merels, ook aan in je tuin als die ver van het bos gelegen is. Wetenschappelijk onderzoek toonde aan dat exemplaren in open landschappen zowel van vorm als van gedrag verschillen van die uit bossen. De soort past zich dus genetisch aan het veranderende landschap en klimaat aan. Die flexibiliteit verklaart waarschijnlijk haar uitbreiding. De meeste soorten veranderen echter niet snel genoeg om alle veranderingen te kunnen bijbenen.

Bont zandoogje. Foto: Diane Appels

Typische bossoorten: **1** bont dikkopje, **2** bont zandoogje, **3** boswitje, **4** bruine eikenpage, **5** eikenpage, **6** grote vos, **7** grote weerschijnvlinder, **8** iepenpage, **9** keizersmantel, **10** kleine ijsvogelvlinder

Foto's: Diane Appels, An De Wilde, Marc Herremans, Geert Vanhulle

SolarCooker, een oven met een verhaal

2011 is het Internationaal Jaar van de Bossen. De oorzaken van massale ontbossing zijn bekend en de lijst is lang. Eén oorzaak wordt vaak miskend: houtkap voor koken.

Tekst & foto's: Herman Nachtergaele & Kristina Naeyaert

Meer dan 2 miljard mensen gebruiken dagelijks hout of houtskool om te koken. Ontbossing, woestijnvorming, klimaatopwarming en verlies van biodiversiteit zijn maar enkele gevolgen. Hout sprokkelen is een zware dagelijkse opdracht voor vrouwen en kinderen en remt hun kansen op onderwijs en ontwikkeling. Hout moet van steeds verder komen. De prijs van houtskool stijgt razendsnel. Die energiearmoede wordt meer en meer gezien als een belangrijke rem op de millenniumdoelstellingen. Eén alternatief voor het koken met hout is tot nu toe quasi onbenut: zonne-energie. Derde Wereldlanden hebben nood aan goedkope toepassingen van zonne-energie. Koken op zonne-energie zou tot 70% minder houtgebruik en minder CO₂-uitstoot kunnen leiden. Een klimaatproject is geboren.

Natuur.koepel vzw werkt aan Sol Suffit

Binnen de Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen werken we al 3 jaar rond het concept van koken op zonne-energie met het project "Sol Suffit". Dit klimaatproject startte na een bezoek aan het Nationaal park van de Djoudj, één van de belangrijkste overwinteringsgebieden voor onze trekvogels, waaronder de waterrietzanger. Rondom dit natuurpark liggen 8 dorpen waarvan 5 geen enkele boom of struik meer hebben. Hoewel hout sprokkelen

in het natuurpark verboden is, gebeurt het toch en wordt er zo een grote druk uitgeoefend op het Nationaal park. De plaatselijke groepering van het Comité Intervillageois du Djoudj die zelf ecotoerisme projecten opzet, zocht naar oplossingen. Zo verzelden we in een merkwaardig project. We maakten kennis met alle mogelijke solar cooking systemen. Er volgden heel wat demosessies. Een klein atelier werd opgestart voor productie van Cookits, het meest eenvoudige systeem voor solar cooking. Maar het bleef zoeken naar het beste systeem. De zoektocht naar een efficiënt, betaalbaar, veilig en duurzaam systeem leverde uiteindelijk de **SolarCooker** op: een nieuw type zonneoven, een wereldprimeur, ontwikkeld door de Vlaamse ingenieur Roland de Vicq, met wie we nu nauw samenwerken.

***"We willen solar cooking
op grote schaal introduceren
in de Derde Wereld"***

Als doel van het project willen we solar cooking op grote schaal introduceren in Derde Wereldlanden als alternatief voor traditioneel koken, en dit ligt nu binnen handbereik. Zo willen we een bijdrage leveren in de strijd tegen de klimaatopwarming en verwoestijning.

Hout halen.

Promoactie voor Natuurpuntleden

Schaf je eigen zonneoven aan met korting.
Bestel de SolarCooker op de website
www.solsuffit.be

Aankoopprijs: 189 euro (incl. BTW) + 25 euro verzendingskosten. Ledenprijs: 179 euro (incl. BTW) + 25 euro verzendingskosten. Afhalen kan kosteloos bij Linea Trovota, Zelebaan 124, 9160 Lokeren, 09-336 53 64

De SolarCooker aan het werk in België.

Een geslaagde sponsoringsactie van de Triodosbank, de financiële hulp van de provincie West-Vlaanderen, gemeente Wevelgem, stad Menen, Kortrijk en de Koning Boudewijnstichting bedrijven als Boss Paints, Alpro, Biotronic, en allerlei individuele giften, zorgen voor een groot deel van de financiering. Op termijn kunnen CO₂-compensatieprojecten van bedrijven en overheden een piste zijn voor de verdere financiering van solar cooking. Ondertussen krijgt het project vragen binnen van steeds meer organisaties en landen over de hele wereld.

“Koken met zonlicht kan ook in België”

Met partners...

Gezien de sterke evolutie van het project dringt professionalisering zich op. Als initiatiefnemers gaan we op korte termijn een structuur opzetten samen met één of meerdere industriële partners rond de SolarCooker. Dit zal garantie geven voor een stabiele en kwaliteitsvolle productie van de SolarCooker op langere termijn aan betaalbare prijzen voor Derde Wereldlanden.

Eén van onze partners is alvast Linea Trovata. Linea Trovata is een internationale onderneming die duurzame en slimme energieoplossingen aanbiedt met zon, wind, water en biomassa. Het is ook de vaste partner van Natuurpunt voor duurzame energieprojecten, zoals de actie “1000 zonnen” en “grote

Voorstelling van de eerste eenvoudige oventjes.

Win een SolarCooker!

Natuurpunt bestaat 10 jaar en dat vieren we! Daarom kan je iedere maand meedoen aan onze jubileumwedstrijd en leuke prijzen winnen. In juli verloten we een SolarCooker onder de deelnemers!

www.natuurpunt.be/win

daken gezocht”. Onlangs richtte ze samen met 3 Natuurpuntafdelingen de CVBA “Energie voor meer natuur” op met de bedoeling grote projecten rond hernieuwbare energie te financieren via een coöperatief systeem en tegelijk de aankoop van waardevolle natuur te ondersteunen.

Het bedrijf Linea Trovata steunt op sterke ethische waarden, waarbij ecologie, economie en langetermijnvisie met elkaar verbonden zijn. Het project rond solar cooking voor de Derde Wereld past perfect in die filosofie.

Solar Cooking vanaf nu ook in België

Koken met zonlicht kan ook in België voor fraaie resultaten zorgen! De SolarCooker is hier bruikbaar van april tot september. De nieuwe SolarCooker wordt deze zomer gelanceerd. De verkoop zal het Sol Suffit project in Derde Wereldlanden structureel ondersteunen en toelaten de kostprijs voor ontwikkelingslanden sterk te verlagen.

Buiten koken als rasechte natuurbeleving, mét schone energie: soep, tajines, éénpansgerechten en stoofpotjes gemaakt met zonne-energie. Dankzij de compacte verpakking kan de SolarCooker ook probleemloos mee naar een zuiderse camping of vakantiewoning.

De geheimen van de SolarCooker

Een schelpvormig, parabolisch oppervlak uit hoogglans aluminium weerkaatst het zonlicht. In het midden is een metalen ovenplaat bevestigd van 20 op 20 cm waarop de kookpan moet staan. Met regelbare kabels hou je de kookplaat perfect stabiel en horizontaal. De temperatuur in het hart van de zoneoven loopt al snel op tot 350° Celsius. Resultaat: een “kookzone” waarin je kan koken, bakken of stomen naargelang de zoninstraling.

De SolarCooker is een veilige oven: de buitenschil van de oven kan je aanraken zonder verbrandingsgevaar. Voor een goede werking is een blauwe hemel met voldoende zonlicht en hoge zonnestand nodig. Vermijd afkoelende wind. Gebruik donker gekleurde kookpotten en pannen met vlakke bodems voor een beter contact met de kookplaat. De SolarCooker is compact, staat stevig op de grond en is op minder dan een half uur gemonteerd. Draai het toestel naar de zon en je kan beginnen koken. Reinigen met vochtige doek volstaat voor een duurzaam onderhoud. En nu maar hopen op een lange mooie zomer!

www.solsuffit.be

www.natuurpunt.be/youtube

Natuurpunt klimaatfonds steunt heraanplant mangrove in Senegal

Dankzij giften van onze leden en sympathisanten kon het Natuurpunt klimaatfonds 5000 euro investeren in de heraanplant van mangrovebossen in Senegal. Natuurpunt maakte dit geld over aan de vereniging Oceanium voor het heraanplanten van mangrovewouden in de rivierestuaria Siné Saloum en Casamance. Het aanplanten gebeurde door mensen uit meer dan 400 dorpen van juli tot november 2010. Maar liefst 62 miljoen mangrovestekken werden geplant, goed voor een oppervlakte van meer dan 5000 ha!

www.natuurpunt.be/klimaatfonds

Foto: Herman Nachtergaele

Plantevenementen 2011

Tijdens de Dag van de Natuur, op zondag 20 november, zullen er minstens twee grote plantevenementen doorgaan in het kader van de campagne "Bos voor Iedereen".

- In Ninove worden duizenden bomen aangeplant in het toekomstige stadsbos.
- In Sint-Katelijne-Waver zal, met de steun van Grany, een grote boomplantactie plaatsvinden om één van de laatste relictten van het voormalige Waverwoud terug meer vorm te geven. Een belangrijke stap voor meer natuur in deze tuinbouwregio.

Iedereen die zijn steentje bijdroeg aan de campagne "Bos voor Iedereen" is uitgenodigd op de plantevenementen!

Meer info en aankondigingen van nieuwe plantevenementen op www.bosvooriedereen.be.

Aanplanten winterlinde in Ninove. Foto: Ward Stulens

Europese Nacht van de Vleermuis 25 tot 27 augustus Vleermuizen en bossen

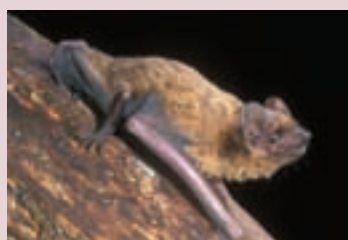
In Vlaanderen is het belang van forten, ijskelders en bunkers voor zwermende en overwinterende vleermuizen al lang bewezen. Maar wist je ook dat de meeste bij ons levende vleermuizen eigenlijk zeer nauw verbonden zijn met bossen? Tijdens de Europese Nacht van de Vleermuis zetten we de relatie tussen vleermuizen en bossen in de kijker! Soorten zoals de rosse vleermuis, de bosvleermuis en de meeste Myotis-soorten (waaronder franjestaart, watervleermuis, baardvleermuis...) zoeken hun verblijfplaats in bossen en vormen daarbij (kraam)kolonies in holle bomen of achter loshangende schors. Als we dan nog weten dat bijna alle andere soorten gedurende een kortere of langere periode in bossen jagen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuizen...), dan mag het duidelijk zijn dat bossen voor vleermuizen van enorm belang zijn.

Zonder "holte-bomen" (bomen met één of meerdere holten) zijn een groot deel van de inlandse vleermuizen met

uitsterven bedreigd. Niet alleen zijn vleermuizen afhankelijk van die bomen als kolonieplaats, sommige soorten overwinteren er zelfs. Bovendien is een kolonie vleermuizen niet afhankelijk van één boom, maar van meerdere bomen op korte afstand van elkaar.

Wil je hier alles over weten? Kom dan zeker naar de Europese Nacht van de Vleermuis tijdens het weekend van 25 tot 27 augustus. In heel Vlaanderen organiseren we dan vleermuisactiviteiten.

Alle info op www.natuurpunt.be/nachtvandeveleermuis

De bosvleermuis.
Foto: Vilda/Rollin Verlinde

"Bos voor Iedereen"

De campagne 'Bos voor Iedereen' loopt als een trein. Natuurpunt lanceerde de campagne in maart 2011 en gaf alvast 100.000 bomen cadeau. Sindsdien is dit aantal door particulieren, bedrijven en gemeenten bijna verdubbeld met op 6 juni 195.087 gesponsorde bomen!

Tekst: Wim Sauwens

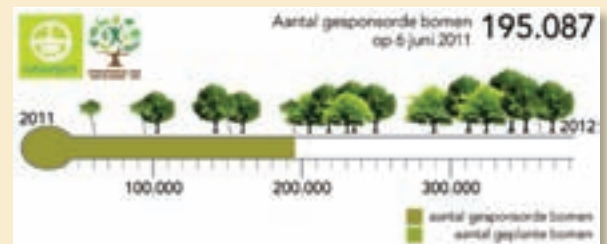
Bedankt aan iedereen die zijn steentje bijdroeg! Door het denderende succes van de campagne kon Natuurpunt al heel wat nieuwe gronden aankopen om waardevolle bossen aan te leggen! Grond in Vlaanderen wordt echter steeds duurder, dus alle bijkomende middelen blijven uiteraard zeer welkom. Als de campagne verder evolueert en we de nodige vergunningen kunnen bekomen, hopen we dit jaar in totaal 15.000 vierkante meter bos bij te planten in Vlaanderen.

Op 28 april 2011 werden de eerste campagnebomen geplant in Ninove. Op een boogscheut van het stadscentrum kon Natuurpunt dankzij steun van de stad 6 hectare grond aankopen. Er werden twee uit de kluiten gewassen winterlindes aangeplant die de intense samenwerking tussen de stad en Natuurpunt symboliseren.

Op de verworven gronden in Ninove leggen we een spiksplinternieuw stadsbos aan. Na enkele jaren zal dit bos volledig opengesteld worden voor de jeugdverenigingen van Ninove en omstreken om te ravotten en de natuur van dichtbij te leren kennen. Via de aanleg van

een picknickplaats, verschillende open plekken en een wandelpad zal iedereen kunnen genieten van dit stukje nieuwe natuur vlakbij de stad! Er is ook een rechtstreekse verbinding voorzien met het adembenemende natuurgebied Dendervallei.

Om zoveel mogelijk dier- en plantensoorten een thuis te bieden in dit nieuwe bos, planten we inheemse boomsoorten aan die goed gedijen op de relatief vochtige val-leibodem. Zomereik, zwarte els en trilpopulier zijn enkele boomsoorten die het hier goed zullen doen. Aangevuld met struiken, geleidelijk opgaande bosranden en zelfs een poel, zal dit bos een waar paradijs vormen voor de vele vogelsoorten die het gebied rijk is.

"We hopen op 50.000 nieuwe bomen"

Tekst: Karolien Van de Velde

Natuurpunt plant met de campagne "Bos voor Iedereen" nieuwe bossen in Vlaanderen. Ook Grany, het bekende koekje van LU, doet mee. Senior brand manager Ine Bilcke geeft meer uitleg.

Hoe groeit het Grany-bos?

Op de binnenkant van elke Grany-doos staat een unieke code. Van 1 mei tot begin augustus verzamelen consumenten codes en geven ze in op www.plantjeboom.be. Elke keer als je een code toevoegt, zie je je boompje virtueel groeien. Wanneer je zes codes hebt ingegeven, is je boom volgroeid en krijg je een certificaat. In september ontvang je een uitnodiging om jouw boom te planten in het Grany-bos op de Dag van de Natuur in november. We hopen zo 50.000 bomen te planten.

Waarom organiseren jullie de actie?

Grany is een koekje met een heel sterke link naar de natuur. Het bevat veel granen en natuurlijke ingrediënten zoals fruit en

noten. Daarom zochten we een actie die het natuurlijke karakter van Grany nog meer in de verf zet. Met als resultaat: de actie "Plant Je Boom".

Is het streefdoel van 50.000 bomen haalbaar?

Dat getal viel niet zomaar uit de lucht. We weten hoeveel mensen onze koekjes kopen in een periode van 4 maanden. Toch blijft het een ambitieuze doelstelling. Maar we leggen de lat bewust niet te hoog zodat iedereen kan deelnemen aan de actie.

Alles is er om een fantastisch resultaat te realiseren. De samenwerking met Natuurpunt loopt supervlot en enkele consumenten lieten al weten dat ze het een hele mooie actie vinden waaraan ze een steentje willen bijdragen.

Belgacom schenkt 9000 bomen

Van 1 maart tot en met 20 april schonk Belgacom voor elke ingeleverde gsm in een Belgacom Center een boom aan Natuurpunt. De actie leverde 9000 nieuwe bomen op voor de campagne "Bos voor

Iedereen". Een mooi resultaat van een actie met een dubbel milieuvoordeel: het hergebruiken of recyclen van oude gsm's en het aanplanten van nieuwe bossen!

Mensen gevoelig maken voor natuur

Kan jij verder springen dan een kikker? Je komt het te weten als je deelneemt aan Natuurlijk Fit!, de natuurlijke fit-o-meter in het Velaartbos in Meise. Het is het geesteskindje van Hilde Leon, vrijwilligster bij Natuurpuntafdeling Meise. "Mijn kracht ligt in het sensibiliseren van kinderen en volwassenen, ik wil hen overtuigen hoe belangrijk natuur is."

Tekst: Karolien Van de Velde, Foto's: Hilde Leon

Educatie vormt een rode draad door het leven van Hilde. Ze studeerde voor lerares en ook in haar job als onderwijsondersteuner speelt didactiek een belangrijke rol. Geen wonder dat ook haar vrijwilligerswerk bij Natuurpunt Meise vaak educatief getint is. "Mijn

nieuwste geesteskindje is Natuurlijk Fit!. Ik kwam op het idee toen ik een artikel las waarin een vergelijking gemaakt werd tussen de vaardigheden van een dier en een Olympische atleet. Een natuurlijke fit-o-meter ontwerpen en aanleggen, leek me de manier om onze bosdieren in de kijker te plaatsen. Veel van die dieren kennen we niet zo goed. Ik denk bijvoorbeeld aan de vos. Er is heel wat commotie rond, maar hoeveel mensen kunnen onbevooroordeeld over hem spreken of weten welke sportieve prestaties hij kan leveren? En kunnen wij ons er als mens fysiek mee meten?"

Volgens Hilde is Natuurlijk Fit! een geslaagde symbiose van natuur, wetenschap, sport en kunst. "Bewegen in de natuur is bijzonder leuk. Ook het competitieve aspect bij de fit-o-meter spreekt mensen aan. Voor de lokale fotografen, die de foto's van de bosdieren leverden, is dit een mooi forum om hun kunstwerken eens op een andere manier aan het publiek te tonen. Er komt ook nog een snuifje wetenschap bij kijken want via de teksten kom je meer te weten over de sportieve prestaties van de dieren. Met het project willen we het draagvlak voor natuur vergroten, de aandacht vestigen op de bosdieren en nog meer mensen laten kennis maken met Natuurpunt en het natuurgebied."

Rakkers in de natuur

Met Natuurlijk Fit! bouwt Hilde verder aan het educatieve parcours dat ze uitstippelde sinds ze aan de slag ging als vrijwilliger bij Natuurpunt Meise. "In 2007 lanceerde ik Natuur.rakker. Dat is een reeks activiteiten gericht op kinderen tussen 6 en 12. Samen met enkele vrijwilligers werkten we rond thema's zoals bijen, biodiversiteit, bomen, zwaluwen, kruiden... De kinderen legden elke keer een avontuurlijk en zintuiglijk traject af.

Ik vind het belangrijk om kinderen warm te maken voor de natuur, in de hoop dat ze die interesse later zullen behouden. Ik las in het boek "Het laatste kind in het bos" dat het essentieel is om de fundamenteën hiervoor al heel jong te leggen. Ik heb Natuur.rakker ook georganiseerd in de hoop dat die kinderen misschien onze latere vrijwilligers worden.

Hilde Leon, vrijwilligster bij Natuurpuntafdeling Meise.

Natuurlijk FIT!

Ook bij Hilde is de liefde voor natuur er met de paplepel ingegoten. "Ik heb het van kindsbeen af meegekregen. Wij waren als gezin lid van Natuurpunt en mijn papa is actief als vrijwilliger bij Natuurpunt Dilbeek. Ik ben gestart als compostmeester, maar ik wou mijn terrein uitbreiden, ik wou meer doen. Zo ben ik bij Natuurpunt terechtgekomen. Ik vind milieu en natuur heel belangrijk omdat ik besef dat wij als mens en dier niet zonder kunnen. Als we er geen zorg voor dragen, zal het slecht aflopen.

Groen in de schaduw van Brussel

Hilde hamert er tijdens ons gesprek op dat ze slechts één van de vele schakels is binnen de afdeling. Al 17 jaar lang zetten vrijwilligers zich in Meise in voor de natuur. Op mijn vraag blikt Hilde even terug op de belangrijkste verwezenlijkingen van de afdeling. "Inmiddels

hebben we zo'n 50 ha natuurgebied in beheer. Ons belangrijkste natuurgebied is de Birrebeekvallei, waarvan het Velaartbos het grootste deel inneemt. Een ander natuurgebied, De Wolvertemse Beemden, is een vrij klein gebied met natte weilanden en rijke moerasbosjes. Recent hebben we ook nog een nieuw project opgestart: Het Land van Oppem.

In vergelijking met groenere regio's zoals Limburg lijkt 50 ha misschien niet veel, maar zo dichtbij Brussel is Meise toch wel een van de koplopers qua hectaren natuurgebied. Daar zijn we natuurlijk fier op. Ondanks de stedelijke druk van Brussel kunnen we de gebieden beheren en vrijwaren voor de toekomst. Ook al gaat het dan om relatief kleine gebieden, voor mensen zijn het toch rustige, groene plekken en voor de dieren habitats.

Maar Natuurpunt Meise heeft natuurlijk nog heel wat meer op haar palmares staan. "We hebben 2 kilometer wandelpaden aangelegd. Zo was het Velaartbos vroeger niet echt toegankelijk voor wandelaars. We zorgden er mee voor dat er elf poelen zijn aangelegd en organiseerden heel veel activiteiten voor jong en oud. Verder proberen we ook een stem te hebben in het gemeentebestuur door een voortrekkersrol te spelen in de milieuraad.

En ook in de toekomst lijkt het met de natuur in Meise wel snor te zitten. "We hebben nog verschillende plannen. Onlangs ondertekenden de gemeente en Natuurpunt het biodiversiteitscharter. Samen willen we ervoor zorgen dat de doelstellingen gerealiseerd worden. Er komt ook nog een nieuw speelbos in Eversem. Een ander project dat we graag zouden realiseren is een koesterburenpad, een pad waar dieren en planten die lokaal meer bescherming moeten krijgen, in de kijker gezet worden. Gelukkig kunnen we ook hiervoor rekenen op de steun van de gemeente en de provincie.

Word ook Natuurlijk Fit!

Kan jij verder springen dan een kikker? Loop je even snel als een vos? Kan jij langer op één been staan dan een reiger? Antwoorden op die vragen vind je op de natuurlijke fit-o-meter in het Velaartbos tot en met 16 oktober 2011.

Natuurlijk fit! leidt je langs tien stops waar je kan genieten van foto's van natuur-fotografen uit de regio Meise. Je komt er ook meer te weten over de sportieve prestaties van bosdieren en je kan je er met hen meten. Geef je ogen de kost, pijnig je verstand over de prikkelende vraag, laat je spieren werken, geniet van de rust tussendoor, wees natuurlijk fit in geest en lichaam!

Locatie: Velaartbos, Broekstraat 72, Meise (=ingang naast de Ijsfabriek).

Meer info: www.natuurpunt.be/meise

Haboe Natuurspeelders!

De zaaiers en dooiers en soeters moeten en lozen alle bloemstijlen open
gaan. Naar buiten dus, dus, teen! die waar oim binnente binnente te zitten.
Piepel en Soeza Piepel en Soez

Orchídeeen

Orchideeën. Je kent ze vast wel van in de bloemenwinkel. Zo van die vrij grote kleurrijke bloemen, met een heel speciale vorm. Ze lijken wel gemaakt van plastic. Die soorten komen oorspronkelijk van verre, warme landen. Maar ook bij ons kan je orchideeën vinden. Minstens even mooi, maar wel wat kleiner. Je zal wel flink moeten zoeken om wilde orchideeën te vinden. Ze zijn heel zeldzaam, net omdat ze zo

kieskeurig zijn. Ten eerste moet het voedselarme grond zijn, met een beetje kalk erin. Niet te nat, niet te droog en ook niet te veel andere hogere planten in de buurt. En om helemaal moeilijk te doen moet er ook nog de juiste schimmel in de grond zitten, waar ze vriendjes mee worden. Zonder die schimmel kunnen de orchideeëenzaadjes, die zo fijn en klein zijn als stof, niet groeien.

Wist je dat:

Bij onze orchideeënsoorten zijn er heel wat met een insectennaam: bijenorchis, keverorchis, hommelorchis... Dit is omdat bijvoorbeeld de hommelorchis eruit ziet als een hommel. Hierdoor trekt de hommelorchis mannetjeshommels aan die op zoek zijn naar een hommelvrouwtje om mee te paren. Op die manier kan de hommelorchis die hommel volplakken met stuifmeel. Dit is nodig om de hommelorchissen te bevruchten zich zo voort te planten. Nu je misschien dat een hommelo helemaal niet op een hon lijkt, maar dat is omdat je mensenogen naar de hommelor kijkt, en niet met hommelo

Tekeningen: Pascale Vantieghem

Buiten!

Deze zomer zal je vast en zeker eens gaan wandelen in een natuurgebied in de buurt. Niet 's middags natuurlijk want dan is het veel te warm. Probeer eens 's morgens na het ontbijt of 's avonds na het avondeten. Op zo'n wandeling is het altijd een goed idee om je weg te toveren. Dit doe je door even te gaan zitten en niet meer te bewegen, niet meer te babbelen. Na een minuutje of twee is de natuur "vergeten" dat je er bent. Dit zijn magische momenten...

Groene vuile vingers:

Nu is het nog zomer, maar nadien komt – langzaam maar zeker – de winter eraan. Heel wat dieren zoeken op het einde van de zomer een schuilplaats om te overwinteren. Je kan ze helpen door wat schuilplekken voor hen te bouwen. Een rommelig plantenhoekje in de tuin, wat houtblokken stapelen die gewoon mogen blijven liggen, een stapeltje bakstenen of betongegels.

Foto: Hugo Willocx

Micro-Macro

Weet je wat dit is? Mail je antwoord vóór 15 augustus naar natuurspeurder@natuarpunt.be en maak kans op een aankoopbon ter waarde van 10 euro in onze Natuur.winkel. Doen!

De natuur in

Garçon! Mag ik de kinderkaart alstublieft?

Ben je op stap in een natuurgebied maar wordt het wandelen een beetje saai? Natuarpunt Herzele heeft daar een oplossing voor. Zij ontwierpen voor het natuurgebied Duivenbos in Herzele een aantrekkelijke kaart voor kinderen van 5 tot 12 jaar. Nooit meer verloren lopen dankzij Herman de eikelmuis, onze mascotte. Hij neemt de kinderen mee op een avontuurlijke wandel- en zoektocht. Met zijn typische zwarte oogvlek lijkt hij een bengel, maar hij heeft een groot hart voor de natuur. Hij leert ons op een speelse manier de huisregels van het bos en maakt iedereen nieuwsgierig naar de verscholen schatten van het Duivenbos. Wedden dat ouders net zo vlijtig zoeken naar de luie boom, de verborgen bron en de soezende vos als de kinderen? De kaart kan je downloaden op www.natuarpunt.be/duivenbos of is te verkrijgen bij de toeristische dienst van Herzele.

duivenbos HERZELE

kinderkaart

Natuurpunt als "goede doel" van de Open Bedrijvendag

Op zondag 2 oktober gunnen tal van bedrijven het grote publiek de kans om een blik achter de schermen te werpen tijdens de Open Bedrijvendag. Natuurpunt, en meer bepaald het project "Bos voor Iedereen" is uitgekozen tot goede doel van deze editie. De deelnemende bedrijven kregen de uitnodiging om zelf bomen te sponsoren door bijvoorbeeld de opbrengst van hun cafetaria aan ons project te schenken. Waar mogelijk zal Natuurpunt een infostand over de vereniging of over het project "Bos voor Iedereen" voorzien.

Noteer 2 oktober alvast in je agenda.

Investeer mee in groene energie

De coöperatieve vennootschap "Energie voor meer natuur", een initiatief van Natuurpunt Gent, Natuurpunt Antwerpen Noord en de Natuurkoepel Zuid-West-Vlaanderen, is uit de startblokken (zie ook het vorige nummer van Natuurblad pag 34-35).

energie voor meer natuur

Op twee maanden tijd werden al 2800 aandelen verkocht voor een totaal bedrag van 700.000 euro. Intussen werd met de Triodos Bank een kredietovereenkomst afgesloten. Tijdens de persvoorstelling over die samenwerking toonde Olivier Marquet, directeur van de Triodos Bank, zich zeer lovend over dit initiatief: "Baanbrekend pionierswerk, een project dat burgers de mogelijkheid geeft om te participeren in een sector die vooral in handen is van grote projectontwikkelaars, een project dat hopelijk snel en veel zal gekopieerd worden. Wij zijn fier dat Triodos Bank de kredietpartner van dit project kan zijn."

De cvba "Energie voor meer natuur" wil de komende maanden in totaal 13.000 aandelen verkopen. Het opgehaalde kapitaal wordt geïnvesteerd in zonnepanelen op grote gebouwen. Behalve een dividend voor de aandeelhouders, moeten de investeringen jaarlijks een bedrag opleveren waarmee Natuurpunt nieuwe natuurgebieden kan aankopen. Word zelf ook aandeelhouder! In bijlage vind je een folder over dit project. Op www.energievoormeernatuur.org vind je het prospectus en kan je intekenen op aandelen.

Meer info op 09-277 92 96 of op info@energievoormeernatuur.org

Bever zwemt in de Kleine Netevallei

Sinds het voorjaar 2008 zit een bever in de Kleine Netevallei. De meeste waarnemingen komen uit het natuurgebied Viersels Gebroekt (Viersel, provincie Antwerpen). Maar er is zelfs al een bever in het centrum van Lier waargenomen. Voorlopig werd telkens slechts één bever gezien, wat doet vermoeden dat het om dezelfde gaat. Al gaan we er wel van uit dat hij of zij binnen dit en enkele jaren gezelschap krijgt. Het is de eerste bever die zo dicht bij Antwerpen zit.

Ook eens gaan wandelen in het Antwerpse beverland? Dan kan je het "Broekpad" volgen, een bewegwijzerd wandelpad (4,5 kilometer) dat zich door de mooiste beemdlandschappen slingert, van de hoog en droog gelegen dorpskern van Viersel naar het lager gelegen Viersels Gebroekt. Dankzij de variaties in zowel bodem als grondwater, biedt het landschap een boeiende aanblik van broekbossen, bloemrijke graslanden, moerassen en voormalige beemden. In elk seizoen heeft het Viersels Gebroekt de wandelaar wat te bieden.

Meer info en een wandelplan: www.natuurpunt.be/kleinenetevallei

Foto: Hugo Willocx

natuurpunt
10 jaar natuur voor iedereen

Steun Natuurpunt gratis met Donamail

Registreer je in minder dan 2 minuten gratis op www.donamail.be. Dankzij Donamail ontvang je informatie, aanbiedingen, kortingen en voordelen die voor jou interessant zijn. Volgens jouw profiel en binnen jouw levenssfeer. Zonder zelf één euro te betalen kan je meehelpen aan meer en mooiere natuur in Vlaanderen. En dat enkel door boodschappen te lezen die voor jou relevant zijn. Dankzij jou gaat er per gelezen mail een bedrag naar het goede doel van jouw keuze! Bovendien kan de adverteerder duizenden kilo's aan waardevol papier en drukinkt besparen door gerichte elektronische boodschappen te sturen, enkel naar diegene waarvoor de boodschap relevant is. Goed voor het milieu en voor Natuurpunt.

www.donamail.be

Albert Dieltiens

Langst levend Natuurpunt-lid!

Ik ben een eeuw jong en de natuur, of beter gezegd, het genieten in de natuur, heeft daar zeker toe bijgedragen. Ik weet nog perfect dat we met een hele bende naar de Snekensvijver in Kasterlee of naar de Liereman in Oud-Turnhout trokken, om er een ganse dag te blijven. In die tijd waren er niet veel wandelpaden en gingen we dwars door de natuur. Regelmatig kwamen we een Wielewaal of een Kievit tegen... dan was onze dag goed! Op de Turnhoutse venekes kon je toentertijd nog schaatsen en vlogen er hele wolken meeuwen over de Snekensvijver. Al meer dan de helft van mijn leven steun ik natuurverenigingen. Uit interesse én omdat ik het zeer belangrijk vind dat er niet nog meer wordt volgebouwd. Tot 2 jaar geleden maakte ik elke week nog een *ferme* wandeling, nu kijk ik naar natuurprogramma's op tv. Maar natuur.. dat zijn mijn vitamines voor een lang leven!

Albert is al jarenlang Natuurpunt-lid

Op 14 mei opende de portrettentoonstelling van Natuurpunt haar deuren. Ontdek 21 stijlvolle portretten van vrijwilligers die zich al tien jaar inzetten voor Natuurpunt. Elk vertellen zij hun verhaal en tonen dat je met heel

verschillende achtergronden toch een sterk team kunt vormen. Te bewonderen in het Natuur.secretariaat in Mechelen en vanaf juli reist de tentoonstelling door heel Vlaanderen www.natuurpunt.be/portrettentoonstelling

Natuur groeit ook online

Wie graag op de hoogte blijft van het reilen en zeilen binnen Natuurpunt of de natuur in Vlaanderen en de wereld op wil volgen, vindt ongetwijfeld zijn gading binnen het grote gamma aan interactieve internettoepassingen dat Natuurpunt aanbiedt!

Surf naar onze algemene website www.natuurpunt.be voor alle informatie over onze diensten, natuurgebieden, activiteiten, pers- en actua-berichten en nuttige informatie over de natuur in Vlaanderen. Heb je vragen over je login of de website, neem dan contact op met de webmaster via webmaster@natuurpunt.be.

Word fan van van Natuurpunt op Facebook (www.natuurpunt.be/facebook) en ontvang de meest recente actua- en persberichten, leuke links of nuttige tips onmiddellijk in jouw persoonlijke news-feed.

Volg Natuurpunt op Twitter (www.natuurpunt.be/twitter) voor je dagelijkse update van natuurtweets over Groene Pers en onze actua- en persberichten.

Volg het Natuur.filmkanaal op YouTube (www.natuurpunt.be/youtube) en bekijk de leukste en meest interessante filmpjes over onze evenementen, natuurgebieden, beheerwerken, ploegen en vrijwilligers in actie.

Doorblader onze publicaties op Issuu (www.natuurpunt.be/issuu). Folder gemist of ben je op zoek naar een fiche, vorige editie Natuur.blad of telformulier? Je vindt onze publicaties niet alleen hier, maar ook op onze eigen website via de zoekfunctie.

Abonneer je op onze RSS-feeds (www.natuurpunt.be/rss) en ontvang de meest recente berichten over onze vacatures, actua- en persberichten en Groene Pers rechtstreeks in je mailbox of je RSS-reader!

Ontvang al je informatie in rechte lijn van onze diensten met de Natuur.flitsen! Abonneer je op ons uitgebreide gamma e-zines. Werk je persoonlijke abonnementen bij via www.natuurpunt.be/mijnezines of bekijk een voorbeeld van alle mogelijke flitsen via www.natuurpunt.be/e-zines.

Fotografieren, inleveren en winnen: "Digiscoper of the Year"

De wereldwijde fotowedstrijd "Digiscoper of the Year" van SWAROVSKI OPTIK gaat zijn zesde jaargang in. Vanaf 1 juni 2011 kunnen alle enthousiaste (hobby-)fotografen hun foto's insturen en een complete digiscoping-uitrusting van SWAROVSKI OPTIK winnen. Het doel van de wedstrijd is te laten zien welke fantastische foto's mogelijk zijn met digiscoping, vooral in vergelijking met opnames zonder telescoop. Deelnemers kan tot 30 september 2011. Deelnemers kunnen afbeeldingen uploaden op de speciaal daarvoor ingerichte website www.digiscoperoftheyear.com. Op die site kunnen geregistreerde bezoekers en deelnemers ook alle inzendingen bekijken en daaruit hun persoonlijk Hit List samenstellen. Nieuw is dat elke maand de twintig beste foto's op de Facebook-site van SWAROVSKI OPTIK zullen worden gepresenteerd, waar je ze dan met "Vind ik leuk" kan beoordelen. Elke maand zullen de drie best beoordeelde foto's met een fleecejack van SWAROVSKI OPTIK bekroond worden. www.digiscoperoftheyear.com www.facebook.com/swarovskioptik www.natuurpunt.be/doy2010 (folder winnaars)

Een zomer vol natuurpret

Eropuit!

Door de hoge temperaturen lijkt het wel of de zomer al heel lang in het land is. Tijd dus om dubbel en dik te genieten van de zon en de natuur. Om te wandelen en te picknicken, om excursies te doen en dieren te bescieden. Er staat de komende maanden voor elk wat wils op het programma. We nemen een greep uit het aanbod, de volledige kalender van Natuurpunt kan je bekijken op www.natuurpunt.be/activiteiten.

ANTWERPEN

25 juni 2011

Schemerwandeling in het Mechels Broek

Samenkomst: 20u tot 22u30, Bezoekerscentrum Mechels Rivierengebied, Muizenhoekstraat 7, Muizen (Mechelen)
Contact: Peter De Ridder, 015-20 55 72

3 juli 2011

Familiale Natuurwandeling over de Bermen van AWW

Samenkomst: 14u tot 16u30 Stormschranslaan, Duffel - aan de ingang van AWW
Contact: Marleen Van Puyvelde, 0486-41 36 58, marleenvanpuyvelde@telenet.be

17 juli 2011

Vlinders in het Landschap De Liereman

Samenkomst: 14u tot 17u, Bezoekerscentrum Landschap De Liereman, Schuurhovenberg 4, Oud-Turnhout
Contact: Ludo Huibrechts, 014-45 06 46 - 0496-04 22 87, ludo.huibrechts@skynet.be

7 augustus 2011

Fietstocht De Putter

Grauwe vliegenvanger. Foto: Luc Meert

Samenkomst: 13u30 tot 16u, Mechelbaan, Putte
Contact: Eddy Mampaey, 015-75 26 45, eddy.mampaey@skynet.be

16 september 2011

Vleermuizen- en nachtvlinderwandeling

Samenkomst: 20u30 tot 22u30, Provinciaal Groendomein Prinsenpark, Kastelsedijk 5, Retie (Dessel)
Contact: Natuurpunt Educatie, ANKONA, Koen Cuypers, 03-449 53 48

Cursus Paddenstoelen voor beginners

5/09/2011, 12/09/2011, 17/09/2011, 24/09/2011
Samenkomst: OC Tielen, Kasteeldreef 34, Tielen (Kasterlee)
Contact: Tineke Thijs, 014-47 29 55, tineke.thijs@natuurpunt.be

LIMBURG

26 juni 2011

Gezinswandeling, bloemen, kruiden

Samenkomst: 14u tot 16u, Smeethofweg 1, Bocholt
Contact: Arnold Goossens, 089-46 39 88, 0497-87 45 87, goossensarnold@hotmail.com

3 juli 2011

Schaapscheerfeest

Samenkomst: 10u tot 18u, VBC De Watersnip, Grauwe Steenstraat 7/2, Koersel
Contact: Vl. Bezoekerscentrum

Doe mee Vlinder mee!

Op 6 en 7 augustus tellen we de vlinders in onze tuin! Met de resultaten kan Natuurpunt de veranderingen in de toestand en de verspreiding van onze vlinders documenteren. En daar hebben we jouw hulp voor nodig! Het enige wat jij hoeft te doen is de vlinders in je tuin te tellen en de aantallen door te geven. Maak nu al kennis met de meest voorkomende vlinders op www.natuurpunt.be/vlinders en geef je telresultaat door op www.vlindermee.be.

De Watersnip, 011-45 01 91,
watersnip.anb@vlaanderen.be

10 juli 2011

Natuursmakenwandeling

Samenkomst: 14u tot 16u30, Begijnenstraat, Hechtel (Hechtel-Eksel)

Contact: Krista Bovens, 011-73 12 79,
natuurpunt.hechtel-eksel@skynet.be

17 juli 2011

Wilde kruidenwandeling

Samenkomst: 14u tot 16u30, VBC De Watersnip, Grauwe Steenstraat 7/2, Koersel

Contact: Vl. Bezoekerscentrum De Watersnip, 011-45 01 91,
watersnip.anb@vlaanderen.be

11 september 2011

Knutselen in het bos

Samenkomst: 14u tot 16u30, Begijnenstraat, Hechtel (Hechtel-Eksel), Parking Begijnenvijvers

Contact: Krista Bovens, 011-73 12 79,
natuurpunt.hechtel-eksel@skynet.be

Cursus: Natuurfotografie

16/09/2011, 17/09/2011, 23/09/2011, 24/09/2011, 30/09/2011, 1/10/2011, 7/10/2011, 21/10/2011

Samenkomst: Natuur.huis Aulenteer, Kleinveldstraat 54, Gelinden (Sint-Truiden)

Contact: Tineke Thijs, 014-47 29 55,
tineke.thijs@natuurpunt.be

OOST-VLAANDEREN

26 juni 2011

Busreis naar het meer van Virelles

Samenkomst: 7u, Zuidlaan 115, Wetteren

Contact: Antoon Blondeel, 0477-32 16 78,
antoon.blondeel@skynet.be

2 juli 2011

Excursie in D'Heide en 't Paelepelbos

Samenkomst: 9u tot 12u, Serskampstraat, Smetlede (Lede)

Contact: Danny Minnebo, 09-367 95 49, 0478-82 87 81

3 juli 2011

Zomerweelde in het Drongengoedbos

Samenkomst: 9u30 tot 11u30, Drongengoedhoeve, Drongengoedweg 9, Ursel (Knesselare)

Contact: Hugo Vermeren, 09-374 08 90,
hugo.vermeren@telenet.be

22 & 23 juli 2011

"Mee smoak" naar Gentse feesten: Ecologisch-culinaire wandeling door het stadscentrum met een knipoog naar de Wereld

Samenkomst: 14u tot 16u30, Vertrek aan de kerk van Uitbergen (Berlare)

Contact: Natuurpunt Educatie, Jutta Kleber, jutta.kleber@natuurpunt.be

13 juli 2011

Uilen en jonge dieren in de Kalkense Meersen

Samenkomst: 19u30, Vaartstraat, Kalken (Laarne)

Contact: Lieve Van Bockstael, 09-367 62 91, 0486-46 08 71,
groenelieve@telenet.be

Cursus Korstmossen in aantocht!

15/09/2011, 22/09/2011, 1/10/2011, 15/10/2011

Samenkomst: NMEC De Bourgoyen, Driepikkelstraat 32, Mariakerke (Gent)
Contact: Tineke Thijs, 014-47 29 55,
tineke.thijs@natuurpunt.be

VLAAMS-BRABANT

8 juli vanaf 11u tot 10 juli 15u

Werkfolk 2011

Samenkomst: Dassenaarde, Asdonkstraat, Diest

Contact: Saskia van den Berg, 013-33 65 64, 0478-96 01 71,
berglingen@qsources.be

2 oktober 2011

Paddenstoelenwandeling voor kinderen

Samenkomst: 14u30 tot 17u30, Vlasmarktdreef 4, Halle - op de parking aan het bosmuseum Hallerbos

Contact: Piet Onnockx, 02-380 17 52,
piet.onnockx@telenet.be

WEST-VLAANDEREN

25 juni 2011

Zwaluwenwandeling

Samenkomst: 19u tot 21u, Zandvoordestraat 549, Oostende - op onze reservatenboerderij

Contact: Marc Deknock, 059-26 50 68

26 juni 2011

Daguitstap naar de Boulonais

Samenkomst: 8u30 tot 18u, Koning

Niet te missen!

Heel **juli & augustus** kan je dagelijks op stap in de natuurgebieden aan de kust. Bekijk het programma op www.natuurpunt.be/zomerwandelingen

10 juli: Big Jump

6 & 7 augustus: Vlinder Mee!

25, 26 & 27 augustus: Europese Nacht van de Vleermuis

10 & 11 september: Openmonumentendag

30 september: Natuuruitwisselingsweekend

10 december: Jubileumfeest 10 jaar Natuurpunt

meer activiteiten op www.natuurpunt.be/nationaleactiviteiten

Albert I-laan, Sint-Michiels (Brugge)

Contact: Frank De Scheemaeker, 050-33 96 09,

frank.descheemaeker@skynet.be

30 juli 2011

Oosteroever wandeling

Samenkomst: 14u tot 16u, Hendrik Baelskaai, Oostende, vuurtoren Lange Nelle

Contact: Dirk Laga, 0475-34 20 30

14 augustus 2011

Natuurtuin Desloovere, een ontdekking

Samenkomst: 9u30, aan het einde van Dokter Snellaertstraat, Kortrijk

Contact: Natuurpuntafdeling Kortrijk, Trees De Prest

27 augustus 2011

Nocturne in Provinciedomein 't Veld in Ardooie

Samenkomst: 20u45 tot 23u, Parking Provinciedomein 't Veld, Kasteelstraat, Ardooie

Contact: Marc Cassaert, 051-75 74 91,
marc.cassaert@detorenvalk.be

Cursus : Sprinkhanen en Co

30/08/2011, 6/09/2011, 10/09/2011

Samenkomst: 't Achterhuis, 's Gravenstraat 14, Roeselare

Contact: Thijs Tineke, 014-47 29 55,
tineke.thijs@natuurpunt.be

De Argonne, waar Vlamingen thuis zijn

Legio zijn de Vlaamse familienamen die je in de Argonne tegenkomt, nazaten van boeren die na de Eerste Wereldoorlog naar de leeggelopen akkers trokken om het dichtbevolkte Vlaanderen te ontvluchten. Vandaag, bijna een eeuw later, trekken nog steeds veel Vlamingen naar de Argonne maar nu om andere redenen.

Tekst: Rik Desmet

Gevarieerde ondergrond, gevarieerd landschap

Ook al worden onze landschappen tegenwoordig gebanaliseerd door de moderne grootschalige landbouw, toch worden nog veel trekken van dat landschap bepaald door wat er onder de grond zit. Zo ook in het noordoosten van Frankrijk.

“De Eerste Wereldoorlog liet hier veel littekens achter”

Wie vanuit Reims oostwaarts reist, doorkruist eerst de uitgestrekte akkers van de Champagne crayeuse, een landschap zacht deinend als golven in een oceaan. De witte kleur van die akkers verraadt het krijt in de bodem, gevormd toen de dinosaurussen hier nog heersten. De streek werd vroeger wat oneerbiedig de “Champagne pouilleuse” genoemd, verwijzend naar de tijd en de schrale bodem, het alom tegenwoordige stof maakt de vergezichten er wat wazig. Ooit was de “savart” hier de vegetatie, uitgestrekte kalkgraslanden waar grote trappen (nvdr: een vogel) thuis waren. De savart werd later vervangen door naaldbossen toen de steenkoolmijnen massaal stuthout nodig hadden. Nu, dankzij de kunstmest, omgevormd tot eindeloze graanvelden, afgewisseld met koolzaad

en luzerne. Hier en daar overleven nog wat restanten van de kalkflora van weleer, vooral in de buurt van de grote militaire kampen als Suippes, Moronvillers en Mourmelon.

Een groene muur

Bij Sint-Ménéhould verandert het beeld. Weiland en bos maken hun opwachting. In die eigenlijke Argonne zet de gaize de toon, een zuur gesteente, niet geschikt voor akkerbouw wegens te droog in de zomer en te nat in de winter. Het gevolg: een langgerekt lint, noord-zuid georiënteerd, van Vouziers tot Beaulieu, een uitgestrekt bos met monumentale eiken en beuken. Ooit de natuurlijke grens tussen het Franse en Duitse rijk, een onooglijk riviertje, de Biesme, als potlood dunne scheidingslijn. Geschiedenis schrijvend, omdat hier in Varennes in 1791 de Parijs ontvluchtende Louis XVI aangehouden werd, einde van een tijdperk, begin van een revolutie. De monniken die eeuwen de dienst uitmaakten voorgoed de macht ontnomen, hun abdijen afgebroken, Beaulieu, Châtrices... Wie speurt vindt hier en daar in de huizen nog de stenen getuigen van hun rijk maar vaak turbulent verleden. Houthakkers, houtskoolbranders, glasblazers, pottenbakkers heersten eeuwenlang in de bossen en zetten die naar hun hand.

Het meer van Belval (étang du haut). Foto: Ingrid Piryns

Ook de Eerste Wereldoorlog liet hier veel littekens achter, de bommen liggen er soms nog voor het rapen, duizenden graven op de kerkhoven roepen om mededogen. In de talrijke ondergrondse schuilplaatsen, door soldaten uitgehakt in de gaize, overwinteren nu honderden vleermuizen.

Verder naar het oosten, eenmaal de Aire voorbij, keert de eindeloosheid terug, nu van de Barrois met de kalksteen, soms met een ammoniet, verdwenen zeebewoner van het Secundair. Hier en daar nog een gracieuze grauwe kiekendief schommelend over het gele koolzaad, dat kleurrijk de verarming verbloemt die ook hier inzet.

Champagne humide

Het bos van de Argonne eindigt abrupt en steil bij Beaulieu en Waly. Verder naar het zuiden opent het landschap zich weer met wei- en hooilanden, vaak nog omzoomd met oude sleedoorn- en meidoornhagen, bloemenzeeën in het voorjaar. Verscholen tussen rietkragen liggen hier en daar grote vijvers. Wat voor de monniken door de dikke kleilaag niet te ontginnen bleek, werd dan maar omgezet tot kweekvijver voor karpers. Een beekje afdammen, een dijk in een natuurlijke depressie, het volstond om een ondiepe vijver te vormen. In de herfst liet men, als uit een

badkuip, het water wegglopen. De vis bleef spartelend achter in de diepere middengeul waar netten doorgesleept werden met steeds fijnere mazen. De vis werd er dan uitgeschept en gesorteerd naar grootte en soort, karper, voorn, zeelt, snoek, elk jaar weer een onvoorspelbare oogst.

“De Argonne dankt naam en faam aan de roofvogels”

Die visvangst gebeurt nu nog op dezelfde manier, enkel ruimden paard en kar met de karper in jutezakken plaats voor gespecialiseerde vrachtwagens, de levende vis aan de zuurstoffles op weg naar viswaters of restaurants.

Soms bleef de vijver een jaar droog, tijd om het slijk op te teren en tijd voor de omwonenden om haastig een stukje grond te bewerken vooraleer het water weer alles overspoelde.

Rijke bossen

Ook de Champagne humide heeft zijn bossen. Het immense Forêt de Lisle is daar een prachtig voorbeeld van. In het voorjaar tapijten van slanke sleutelbloem, bosanemoon, pinksterbloem, daslook, in de zomer tot de verbeelding sprekende broedvogels

1

2

1 Traditionele visvangst. Foto: Rik Desmet 2 Beaulieu-en-Argonne. Foto: Ingrid Piryns

zoals zwarte ooievaar en withalsvliegenvanger die hier de oostgrens van zijn areaal bereikt. In de randzone nog wilde katten, angstvallig in de buurt van de bosrand blijvend, schrik voor de open ruimte. De oprukkende maïs ook voor hen nefast. Langs de bospaden grote en kleine weerschijnvlinder, ijsvogelvlinder, bosparemoer.

Voor een deel van dit bos loopt een procedure om het als biodiversiteitsreservaat te klasseren, een stuk bos waar men niet meer zal ingrijpen. Niets te vroeg want het ONF (Office National des Forêts) kapt aan een steeds sneller tempo de bossen leeg, de vraag om hout vanuit China is groot.

Roofvogels, grauwe klauwieren en andere

De Argonne dankt naam en faam ook aan de roofvogels, wespendif, buizerd, kiekendieven en vooral, de rode wouw. In de jaren 1970-1980 goed vertegenwoordigd, de streek was op nationale schaal een bastion voor de soort. Daarna ging het steil bergaf en verdween de prachtige prooivogel als broedvogel. Er zijn voorzichtige tekenen van hoop op terugkeer en herstel.

De grauwe klauwieren en geelgorzen doen het nog goed, roodkopklauwier en hop zijn onregelmatige broedvogels geworden. Kraanvogels pleisteren in de winter, je moet er niet meer voor naar Lac du Der. De hoop bestaat dat ze zullen blijven broeden, als dat al niet gebeurd is... Grote vuurvlied, ringslang, geelbuikvuurpad, springkikker, het is maar een greep uit de soorten die een bezoekje aan de Argonne rechtvaardigen. Nieuwkomers bij de vlinders zijn het staartblauwtje en de braamparemoervlinder.

Een administratief verdeelde regio

De Fransen maken zich vaak vrolijk over onze politieke perikelen maar ze hebben niet altijd recht van spreken. De Argonne is verdeeld over drie departementen, Marne, Meuse en Ardennes, en over twee "régions", Champagne-Ardenne en Lorraine. Die verdeeldheid zorgde er voor dat er pas recent schuchtere pogingen ondernomen worden om tot

een "Argonne Parc Naturel Régional" te komen (zie <http://www.argonne-pnr.eu>). Of het er komt is nog maar de vraag en of ook natuur daar beter van zal worden valt af te wachten.

Belval-en-Argonne, trekpleister en...

De vijver van Belval-en-Argonne is een van de grotere vijvers van de streek. Door de enorme natuurwaarde bezoeken jaarlijks veel, voornamelijk Vlaamse, natuurkijkers het gebied. Die streken hier sinds de jaren '70 trouw neer om er de zwarte wouwen, bruine kiekendieven en karekieten te bewonderen, de visarend te zien duiken en om er bij valavond te luisteren naar de roerdomp en wouwaap, verborgen bewoners van de rietkraag. Voor velen is Belval dan ook stevige brok jeugdsentiment!

Door die natuurwaarde werd de vijver vanzelfsprekend opgenomen in het Natura 2000-netwerk. De vijvers van Belval, Etoges en Grande Rouillie (Givry) werden aangeduid als "Site d'Importance communautaire" en de vijvers van Belval en Etoges bovendien als "Zone de Protection Speciale". Bovendien maken deze vijvers deel uit van het internationale Ramsarnetwerk.

Feesten voor de vijver

Op zaterdag 20 augustus gaat dit jaar, al voor de derde keer, het "Belvalfeest" door. Een ontmoetingsmoment voor Vlamingen en Fransen, natuurliefhebbers en de mensen van het dorp. Barbecue, pizza, Gageleer, Belvalbier... ambiance verzekerd dus. Het feest gaat net zoals vorig jaar door op de weide tegenover de vijver. Die dag wordt er ook gewerkt in het gebied.

Inschrijven door een berichtje naar belval@natuurpunt.be of een telefoontje naar Rik Desmet, 0497-87 56 14 of 09-386 46 63.

Kostprijs 12,5 euro (10 euro voor kinderen onder 12 jaar), storten op rekening BE12 9795 5548 8992 op naam van Rik Desmet. Vergeet niet je keuze voor vlees of vegetarisch te vermelden!

3

4

3 Wilde weit. Foto: Ingrid Pirys 4 Nevels boven de Champagne humide (Belval-en-Argonne). Foto: Rik Desmet

... een unieke, grensoverschrijdende samenwerking. De vijver kwam in 2007 in handen van iemand die het niet zo nauw nam met de natuur en Natura 2000 naar de prullenmand verwees, "quand on est chez soi, on fait ce qu'on veut...". Belval werd een troosteloze maisakkers. Het waren vooral Natuurpunters die de kat de bel aanbonden en ijverden voor het behoud van die parel. De kleine gemeente Belval volgde, de burge-meester op kop, later gevolgd door de Conservatoire du patrimoine naturel de Champagne-Ardenne en de LPO, Ligue pour la Protection des Oiseaux, onze Franse zustervereniging. Samen kregen we een aantal overheden zo ver dat ze zich achter het idee schaar-den om de vijver aan te kopen, 2,6 miljoen euro, geen peulschil. Maar het lukte en in juli 2009 ondertekenden de verschillende partners de akte en werd Natuurpunt met 55 % de hoofdeigenaar van 203 ha natuurpracht in Frankrijk: water – er zijn eigenlijk vier vijvers – rietkra-gen en (broek)bos.

Opgepast werken!

Het logistieke beheer is in handen van de Conser-vatoire, de LPO staat in voor educatie en openstel-ling. Uiteraard wordt dit beheer doorgesproken op de jaarlijkse vergadering met de eigenaars.

Wie nu op de vijver kijkt, kan zich moeilijk voorstellen dat het hier volgend jaar weer zal bruisen van natuur. En toch is het zo. De noodzakelijke en door de overheid opgelegde werken aan dijk en sluis zullen dit voorjaar grotendeels uitgevoerd zijn. Kostenplaatje: 130.000 euro, met dank aan het Agence de l'eau Seine Normandie, de Région Champagne Ardenne en de Dreal (vertegenwoordigt de Franse staat), instanties die ook voor de aankoop al diep in de portemonnee tastten. Ook het Fondation pour la Patrimoine steunt dit herstel.

Aangezien er geen beek of bron de vijver voedt, zal het allicht wachten worden tot de winter vooraleer de vijver zich weer vult.

Hoezo jacht en visvangst?

Om schadeclaims te vermijden is de jacht op ever-zwijn toegestaan, weliswaar onderworpen aan allerlei

Smijt je geld in het water!

Giften voor dit ambitieuze en unieke project zijn nog altijd erg welkom! Steun vandaag nog door een overschrijving op rekening BE56 2930 2120 7588 met vermelding project 1410 – Belval.

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.

beperkingen, onder andere in functie van de kraanvo-gels, die in de winter regelmatig pleisteren op en rond de vijver. Op de grootse vijver, l'étang du haut, zichtbaar van op straat, zal de traditie van visvangst in ere worden gehouden. Ook hier met de nodige ecologische rand-voorwaarden. Misschien groeit de jaarlijkse visvangst dan terug uit tot het publiek gebeuren dat het vroeger was, met een wijntje bij de smeulende houtblokken.

“Sinds juli 2009 is Natuurpunt mede-eigenaar van 203 ha natuurpracht in Frankrijk”

Geniet, met mate...

Aan de grootste vijver komen er drie publieke kijk-hutten, zo geplaatst dat je er alle soorten zal kunnen zien of horen. De achterste vijver, l'étang du bas, zal enkel onder begeleiding te bezoeken zijn. Ook daar komt een kijkhut. Op die manier is er een evenwicht tussen toegankelijkheid en rustgebied, nodig voor een aantal kritische soorten. De beheerders hopen van harte dat iedereen zich hier zal aan houden, wij Vlamingen hebben op dat gebied ter plaatse een niet al te beste reputatie. Nog even geduld, volgend jaar zal iedereen weer met volle teugen kunnen genieten van dit stuk natuur in Frankrijk, in niet geringe mate ook "onze" natuur!

Meer lezen?

In de winkel is het boek "Argonne, toekomst voor een verleden?", te koop. Op de site, www.etangs-belval-argonne.be, kan je ook de stand van zaken van de werken volgen en nog veel meer over de Argonne.

Houtwolisolatie FSC®

- uitstekend isolerend in winter én zomer
- ook akoestisch isolerend
- dampopen en vochtregulerend
- gemakkelijk te snijden en klemmen tussen houtwerk
- plaatsing zonder huidirritatie
- natuurvriendelijk (FSC- & Naturepluslabel)

Eurabo biedt kwalitatieve, bio- ecologische isolatiematerialen en FSC-gelabelde houtproducten aan, voor energiezuinige renovatie- en houtbouw, met deskundig advies voor vakman en consument.

Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer

nieuwe vestiging in Gent - meer info op www.eurabo.be | tel. +32 (0)55 23 51 40 | info@eurabo.be

HONINGGRAAT

Alle imkersbenodigdheden
Bijenkasten in hout eigen fabrikaat
Honingslingers, zeven, rijpers
Waswafels, berokers,...

www.honinggraat.eu

Schrijberg 165 a
9111 Belsele (Sint-Niklaas)
Tel. 03 304 37 70

Openingsuren:
maandag: 17u15 tot 19u
woensdag en vrijdag: 13u30 tot 19u
zaterdag: 8u30u tot 13u30
of na afspraak

BIF EcoLogical

Een ethisch-ecologisch beleggingsfonds
dat dieper gaat

BIF EcoLogical is een ethisch én ecologisch geïnspireerd beleggingsfonds. Het legt in zijn investeringsbeleid de nadruk op entiteiten die rekening houden met het **ecologisch en maatschappelijk evenwicht**:

- Bedrijven, instellingen en landen die, voor zover gekend, verstorend werken voor het evenwicht worden geweerd.
- Bedrijven, instellingen en landen die stimulerend of herstellend werken krijgen een actieve voorkeur en vormen mee het hoofddoel van het fonds.

BIF EcoLogical tracht **twee doelstellingen** te verwezenlijken:

- Op middellange termijn winst bezorgen aan uw spaargeld.
- Op korte en lange termijn uw spaargeld aanwenden ter ondersteuning van bedrijven, instellingen en projecten die ten goede komen aan de **leefbaarheid van de wereld rondom ons**.

Wie in BIF EcoLogical belegt is bereid om een (beperkt) deel van de potentiële (financiële) winsten op te offeren om deze tweede doelstelling te bereiken. Bovenstaande doelstellingen zijn een streefdoel, geen garantie.

Meer info en prospectus: www.ecological.be
Contact: info@ecological.be

Zonnen voor meer natuur

snelle beslissers verdienen meer !

Wie groene stroom produceert met zonnepanelen krijgt daarvoor groene stroomcertificaten. Installaties die begin 2011 worden gekeurd, krijgen 20 jaar lang 330 euro per 1000 kWh geproduceerde stroom.

In de loop van 2011 en de jaren erna zullen de bedragen geleidelijk dalen. Alle informatie hierover vind je op onze website.

Het moment van de keuring van jouw installatie blijft hoe dan ook bepalend voor de subsidie die jij in de jaren erna krijgt voor jouw stroom. Als je overweegt om een installatie te plaatsen heb je er alle belang bij om snel te beslissen.

Investeren in zonne-energie blijft rendabel, maar het financieel rendement zal de komende jaren systematisch afnemen.

Snelle beslissers genieten het hoogste rendement !!!

natuurpunt
natuur voor iedereen

Linea Trovata

www.natuurpunt.be/zonnen
0478-95 71 70

natuurpunt
10 jaar natuur voor iedereen

Verhuisd? Vragen over lidmaatschap?

Om te voorkomen dat je het volgende nummer van dit tijdschrift niet zou ontvangen, meld ons vandaag nog jouw nieuw thuisadres. Neem daarvoor contact op met onze ledenadministratie, 015-29 72 51 of ledenadministratie@natuurpunt.be. Hier kan je ook terecht met alle vragen of problemen over je lidmaatschap.

Dienst: natuurbelasting, studie, communicatie, beleid, financiën, personeel, algemene zaken.

Coxiestraat 11, 2800 Mechelen,
015-29 72 20,
info@natuurpunt.be,
www.natuurpunt.be
geopend ma-vrij: 9u-17u

Dienst: Educatie & museum

Graatker 11, 2300 Turnhout,
014-47 29 55,
educatie@natuurpunt.be

Natuurpuntwinkel

Stationstraat 40, 2800 Mechelen
www.natuurpunt.be/winkel,
winkel@natuurpunt.be, 015-43 16 88

Bij sommige bezoekerscentra en secretariaten is er een kleine winkel. Die herken je aan het winkelkarlogo.

Bezoekerscentra

NMC De Bourgoyen, Stad Gent i.s.m.

Natuurpunt,
Driepikkelsstraat 32, 9030 Gent, 09-216 44 78,
bc.bourgoyen@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Landschap De Liereman,
Schoorhovenberg 43, 2360 Oud-Turnhout,
014-42 99 66, bc.deliereman@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Hageven,
Tussenstraat 10, 3910 Neerpelt, 011-80 26 77,
bc.hageven@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Mechels Rivierengebied,
Muizenhoekstraat 7, 2812 Muizen-Mechelen,
015-43 61 09,
bc.mechelsrivierengebied@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Uitkerkse Polder,
Kuiperscheeweg 20, 8370 Uitkerke-Blankenberge,
050-42 90 40,
bc.uitkerksempolder@natuurpunt.be

Vlaams bezoekerscentrum De Otter
i.s.m. Natuurpunt, De Blankaart,
Iepersteenweg 56, 8600 Woumen-Diksmuide,
051-54 52 44,
deblankaart@natuurpunt.be

Vlaams Bezoekerscentrum De Watersnip i.s.m.
Natuurpunt, Vallei van de Zwarte Beek,
Grauwe Steenstraat 7/2, 3582 Koersel-Beringen,
011-45 01 91, watersnip.anb@vlaanderen.be

Bezoekerscentrum Huize Ernest Claes
E. Claesstraat 152, 3271 Zichem, 013-32 63 60,
bc.huizeernestclaes@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum De Klapekster
Kolonie 41, 2323 Wortel, 03-383 02 08,
bc.deklapekster@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum 't Vloot
Demerstraat 60, 3560 Linkhout, 013-55 63 81,
bc.tvloot@natuurpunt.be

Bezoekerscentrum Kiewit,
Putvenneststraat, 3500 Hasselt, 011-24 60 20,
bc.kiewit@natuurpunt.be

Voor openingsuren kijk je best op
www.natuurpunt.be/bezoekerscentra

Regionale secretariaten
West-Vlaanderen: De Blankaart,
Iepersteenweg 56, 8600 Woumen (Diksmuide)
Oost-Vlaanderen: Kortrijksepoortstraat 192,
9000 Gent

Limburg: Kiewitdreef 5, Domein Kiewit,
3500 Hasselt,
011-24 60 20, info@natuurpuntlimburg.be

Vlaams-Brabant: Leuvensestraat 6,
3010 Kessel-Lo, 016-25 25 93

Antwerpen: Steenstraat 25, 2180 Ekeren,
03-541 58 25, antwerpennoord@natuurpunt.be

Redactie
Eindredacteur: Sofie Versweyveld,
015-29 72 24, sofie.versweyveld@natuurpunt.be
Illustraties: Jenny Dedoncker

Prepress
Check-it.eu cvba
F. Lousbergskai 105/1, 9000 Gent
09-265 85 76, info@check-it.be

Druk
Drukkerij Corelio Printing nv. Erpe-Mere
Papier: Respecta60, 60% gerecycled,
40% chloorvrije vezels van verantwoord
beheerdebossen.

Oplage: 91.000 exemplaren

Verantwoordelijke uitgever
Willy Ibens, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen

Lid worden van Natuurpunt

Het lidmaatschap bedraagt € 24 per kalenderjaar en is geldig voor het hele gezin. Overschrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB.

Abonnementen op Natuur.focus en Natuur.oriolus

Leden van Natuurpunt kunnen zich abonneren op de gespecialiseerde tijdschriften Natuur.focus en Natuur.oriolus. Het abonnement kost € 8,5 voor elk van deze tijdschriften. Wie intekent op beide tijdschriften betaalt slechts € 14,5. Dit bedrag is over te schrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, IBAN: BE17 2300 0442 3321, BIC: GEBABEBB met vermelding van de titel van het tijdschrift en (indien mogelijk) je lidnummer. Lidgeld en abonnementen kunnen samen worden betaald indien duidelijk wordt vermeld welk(e) tijdschrift(en) men wenst.

Donateurs

Voor giften vanaf € 40 krijgt u een fiscaal attest. Giften mogen worden gestort op rekening 293-0212075-88, IBAN: BE56 2930 2120 7588, BIC: GEBABEBB. Indien een projectnummer of projectnaam wordt vermeld, gaat de gift naar het bedoelde reservatenfonds.

Nalatenenschappen en legaten

Geregeld besluiten mensen om via een nalatenenschap of legaat ons natuurbehoudswerk te steunen. Dat is niet alleen een goede zaak voor onze vereniging, ook de legataris zelf verzekert er zich van dat flink wat minder erfenisrechten naar de staatskas vloeien dan bij een gewone erfenis. Overweegt u ook om die stap te zetten en onze vereniging te begunstigen, dan raden we u aan een notaris te raadplegen. Die kan u exact meedelen hoe u te werk moet gaan en welke formule het best bij u past.

Voor nog meer inlichtingen over de mogelijkheden van legaten en schenkingen ten voordele van ons natuurbehoudswerk, kan u terecht bij Willy Ibens, algemeen directeur Natuurpunt, 015-29 72 52. Hij zal graag antwoorden op uw vragen.

Partners voor natuurbehoud

De Vlaamse overheid erkent en steunt Natuurpunt in de strijd voor natuurbehoud.

Jonger dan 25? Neem eens een kijkje op www.jnm.be

Natuurpunt werkt op wereldschaal mee aan het behoud van natuur en soortenrijkdom.

Als Vlaamse partner van BirdLife International en van Eurosite ondersteunen we zusterorganisaties en beschermingsprojecten. In Wallonië werken we samen met Natagora.

Voor diverse projecten her en der in Vlaanderen kan Natuurpunt rekenen op de financiële rugsteun van de Europese Unie in het kader van het Life-programma.

Onze vereniging kan haar doelstellingen realiseren dankzij de steun van onze hoofdsponsors: Aardgas, Electrabel GDF Suez, Linea Trovata SunTec nv, Nationale Loterij, Torfs en Triodos.

Nationale Loterij
creëert kansen 6

TORFS
Schoenen met naam

Triodos Bank

Electrabel
GDF SUEZ

Al onze partners vind je op www.natuurpunt.be/partners

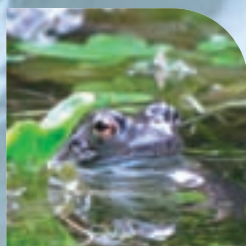

Aquafin droogt iedereen af

Big Jump
10 juli 2011

Spring en laat je afdrogen door Aquafin!

Aquafin zuivert het huishoudelijk afvalwater van zo'n 4,5 miljoen Vlamingen. Daardoor is de waterkwaliteit in onze beken en rivieren al aanzienlijk gestegen. Maar het moet nog beter en we willen de aandacht voor proper water scherp houden.

Daarom steunt Aquafin ook dit jaar weer de Big Jump.

Wie op 10 juli om 15u op een van de deelnemende locaties in het water springt, toont zijn bekommernis voor ons leefmilieu. We zien hen als onze bondgenoten die we graag willen afdrogen, letterlijk dan. Schrijf je in via www.bigjump.be en geef aan waar je zal springen. Als je uit het water komt, ligt er dan voor jou een gratis streelezachte badhanddoek* klaar aan de Aquafin-stand!

Vergeet je fototoestel niet, want wie zijn mooiste 'afdroogfoto' oplaadt via www.aquafin.be maakt bovendien kans op een extra geschenk.

** Zo lang de voorraad strekt*

Aquafin NV, Dijkstraat 8, B-2630 Aartselaar
e-mail: info@aquafin.be ■ www.aquafin.be

BIG JUMP
FOR LIVING RIVERS
VOOR LEVENDE RIVIEREN
POUR DES RIVIERES VIVANTES